Št. 10 Poštnina plačana v gotovini (Conto corrente con la posta) V Trstu, v torek 12. januarja 1926. Posamezna številka 20 cent. Letnik II

Izhaja izvzemši p[ra]., vsak dan zjutraj. Ure[d]. Asiškega št. 20, I[.] ...pje. Dopisi naj se ... pisma se ne sp[re]., rokopisi ... Prof. F. Peric. ...tiskarna ... znaša za mesec ... mesece ... Za inozemstvo mesečno 6.50 več. — ...edništva in uprave št. 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm.) — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 50 cent. osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po L 1.20, oglasi denarnih zavodov mm po L 2.—. Mali oglasi po 30 cent. beseda, najmanj pa L 3.—. Oglasi naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20, I nad. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Pogreb kraljice-matere Margherite

BORDIGHERA, 11. Ni se še storil dan, ko so iz vseh bližnjih krajev in iz oddaljenih mest pričele prihajati velike množice ljudstva, da se zadnjikrat poslovijo od visoke pokojnice. Tudi vojaštvo je prišlo, da izkaže poslednjo čast kraljici.

Ob 8.30 so čete že stvorile kordone, da zadržijo ogromni naval ljudstva. Medtem pa daruje mons. Lombardi v kraljevci palači četrto mašo zadušnico, kateri prisostvujejo princi in dvorni dostojanstveniki. Po cestah, po katerih se ima premikati mrtvaški sprevod, trosijo ljudje vsè polno cvetlic.

Škof iz Ventimiglia, mons. Daffra, podeli ob 10. uri v kapelici zadnji blagoslov. Kmalu nato zapoje zbor svečenikov pogrebno «De profundis». Dvorni dostojanstveniki dvignejo krsto in jo ponesejo na topovski podstavek. Taka je zadnja volja, ki jo je kraljica mati izrazila na smrtni postelji. Krsta naj bo priprosta; ime naj bo vžgano, dan rojstva in dan smrti; krsto naj položijo na topovski podstavek, lafeto, in vpreženih naj bo šestero konj.

Krsto so ovili z državno zastavo in položili nanjo venec svežih cvetlic; trak je nosil napis «Helena in Viktor».

Sprevod se prične pomikati po vrtu kraljevske palače. Cesta je vsa z nageljni posuta. Vojaška godba zasvira kraljevsko himno in nato druge mrtvaške koračnice.

Pred krsto so se razvrstila razna udruženja krščanskih žena, duhovščina in seminaristi; sledi mons. Daffra in za njim vleče šestero konj lafeto, na kateri leži krsta z visoko pokojnico. Poleg pa koraka kraljeva garda, na eni strani gen. Squillace, na drugi major orožnikov kraljevske hiše, Cav. Peano. Slede genovski vojvoda, sinovi videmskega kneza, bergamski in pistojski vojvoda, ministra Di Scalea in Rocco, conte Cossila, črnogorski princ Danilo in njegova žena Milica, dvorni in drugi dostojanstveniki ter pobočniki. Za velikim lavorjevim vencem genovskega vojvode korakajo dvorjaniki, zastopstvo Bordighere in oblastva; on. Dino Alfieri, sen. Nuvoloni, on. Moreno, zastopnika pokrajinskega odbora in zastopstva, gen. Papa, prefekt in podprefekt, kvestor, pesnik Angelo Silvio Novaro, markiz Borea d'Olmo, general Rosarcher, zastopniki konzulatov, občin, sodnije. Četa vojakov zaključuje sprevod.

Z vseh oken sujejo ves čas cvetlice na kraljičino krsto in zvonovi zvonijo mrtvaško pesem.

Ob 11. uri dospe sprevod na kolodvor. Videmski knez, bergamski in pistojski vojvoda ter drugi dostojanstveniki dvignejo krsto in jo položijo na mrtvaški oder, ki se nahaja na kolodvoru. Škof Daffra podeli še drugi blagoslov, nakar odnesejo krsto v železniški voz. Ob 11.25 se prične vlak polagoma premikati. V kapelici na železniškem vozu pa daruje župnik Capunetti mašo zadušnico.

V mestih in vaseh čaka na vlak vse polno ljudstva. V San Remu, kjer se vlak nekaj časa ustavi, blagoslovi krsto škof iz Albenge, mons. Cambiaso, medtem ko je množica spoštljivo poklekniła. Tudi drugod, v Taggi, Porto San Maurizio, Onegliji, Cerialu itd. vse polno ljudi pričakuje kraljico, ki se vozi svojo zadnjo pot. Nepregledna množica pa sprejme mrtvaški vlak v Savoni. Tudi vojska je zbrana in svira mrtvaške koračnice. Množica poklekne, ko podeljuje svoj blagoslov savonski škof, mons. Scatti, ki je bil v Monzi spovednik pokojne kraljice. Zvonovi pa zvonijo zadnjo pesem.

Pray tako drugod: občinstvo, zastopniki oblastev, duhovščine, vojaštvo; vse je prihitelo, da se zadnjikrat pokloni svoji kraljici. V Rapallu je med mnogo drugimi položil venec na krsto tudi Chamberlain, ki je poklonil lep venec.

RIM, 11. Prestolica je na izredno veličasten način izkazala zadnjo čast kraljici materi Margheriti Savojski. Vse mesto je bilo odeto v žalost; na vseh javnih in neštevilnih zasebnih poslopjih so vihrale zastave na pol droga; raz mnogih balkonov so visele črne preproge; vse svetilke na ulicah so bile zakrite s črnimi pajčolani. Že zgodaj zjutraj se je pričelo občinstvo zbirati pred kolodvorom Termini, kamor je imel prispeti vlak z zemskimi ostanki kraljice. Okoli 7. ure so oddelki vojaštva in fašistovske milice zasedli odkazane prostore in čete so se razvrstile v špalir. Ob 8.30 je dospel na kolodvor ministrski predsednik Mussolini v družbi ministra za notranje zadeve on. Federzonija, drž. tajnika on. Suardo in rimskega kvestorja. Kmalu potem sta dospela kralj in prestolonaslednik v spremstvu nekaterih princev. Točno ob 9. uri je privozil na kolodvor vlak s truplom kraljice. Vojaška godba je zasvirala kraljevo fanfaro, čete so prezentirale orožje, kralj, prestolonaslednik in princi so pozdravili po vojaško; vsi drugi so pa stali «mirno». Medtem je 10 karabinerjev dvignilo krsto iz železniškega voza in jo po blagoslovitvi, ki jo je podelil mons. Beccaria, prenesli iz kolodvora, kjer jo je pozdravila ogromna množica. Krsto so položili na topovsko lafeto, v katero so bili vpreženi trije pari konj, in razvil se je sprevod. Pred krsto, ob strani, je korakala duhovščina, ki je molila mrtvaške molitve, na desni sta stopala predsednik posl. zbornice on. Casertano in min. preds. Mussolini, na levi pa minister za kolonije Di Scalea in preds. senata Tittoni. Razen njih so korakali ob straneh še razni dvorni in vojaški dostojanstveniki. Neposredno za krsto je stopal kralj v družbi princev in sorodnikov kraljevske hiše, za njimi diplomatski zastopniki raznih držav, dostojanstveniki, župani raznih it. mest, zastopniki patrijotičnih udruženj, raznih znanstvenih ustanov itd. Na koncu sprevoda je jezdil oddelek orožnikov v paradni uniformi. Sprevod je krenil čez trg Esedra, ulico Magnapoli, trg Venezia, ulico Nazionale, Corso Umberto, ulico Lata in trg Collegio Romano proti Pantheonu. Povsod, koder se je premikal sprevod, se je gnetla za vojaškim kordonom nepregledna množica občinstva; nad sprevodom so krožila v zraku številna letala. Pred Pantheonom, ki je bil od zunaj in v notranjosti opremljen s črnimi preprogami in zavesami, so kirasirji dvignili krsto z lafete, jo prenesli v notranjost in položili na mrtvaški oder, ki ga je trenotek pozneje razsvetlil žarek izredno močnega reflektorja, ki so ga bili postavili nad kupolo.

Na krsto so položili vence kraljeve dvojice, okoli nje so pa nagromadili neštevilne vence, med temi tudi krasne vence, ki so jih poklonili predsednik Masaryk, preds. franc. republike, angleški kralj in kraljica, japonski cesar, poslanik Nemčije, preds. Združenih držav, egiptovski kralj Fuad, norveški kralj in kraljica, španska kraljevska dvojica, predsednik republike Brazilije ter vladarji in predsedniki raznih drugih držav.

Ko so dostojanstveniki in zastopniki oblastev zasedli prostore na tribunah v notranjščini Pantheona, se je pričela svečana služba božja, ki jo je opravil dvorni ceremonijar mons. Tazzi. Po službi božji, ki je trajala 20 minut, sta kralj in kraljica zapustila Pantheon. Ob mrtvaškem odru so ostali na straži le kirasirji. Pantheon bo zaprt za par dni, dokler ho dovršena grobnica za kraljico.

Italijanska zbornica

se sestane v soboto

RIM, 11. Zbornica je sklicana za soboto 16. januarja ob 15. uri. Med drugim bo zbornica sklepala o odobritvi mednarodnih dogovorov, sklenjenih dne 16. oktobra 1925. na konferenci v Locarnu med Italijo, Nemčijo, Belgijo, Francijo in Vel. Britanijo. Na dnevnem redu je tudi vprašanje raztegnitve trgovinske pogodbe med Italijo in Švico z dne 27. januarja 1923. na kneževino Liechtenstein.

Likvidacija Hrvatske Zajednice

in ustanovitev «Hrvaske federalistične seljačke stranke»

ZAGREB, 1. (Izv.) V soboto se je sestal v Zagrebu osrednji odbor Hrvatske Zajednice kakor tudi svet te stranke. Na teh sestankih se je sklenilo, da Hrvatska Zajednica kot stranka likvidira in da se snuje nova stranka po imenom «Hrvatska federalistična seljačka stranka».

Včeraj se je nato izvršila ustanovna skupščina nove stranke. Nje program je zelo obsežen ter vsebuje državnopravni program nove stranke. Socijalni del tega programa je več ali manj kopija bivše HRSS. V državnopravnem pogledu zastopa nova stranka princip federacije ter bi se po tem programu imela država razdeliti v pet delov, namreč v Srbijo, Črnogoro, Hrvatsko, Bosno in Slovenijo. Stranka sprejema monarhistično obliko države.

Za predsednika nove stranke je bil izvoljen dr. Ivan Lorković. V odboru se še nahajajo Tomo Jabžabetić, Stjepan Urojić, Mato Jagatić, dr. Ladislav Polić, dr. Albert Bazala, dr. Franjo Jelušić. dr. Ivan Barat ,dr. Fran Papratović, dr. Milovan Žanić, Stjevan Krnham, dr. Ante Trumbić ter dr. Ivan Peršić.

Ratifikacija rusko-turške pogodbe

MOSKVA, 11. Predsedstvo centralnega izvršilnega odbora Unije socijalističnih sovjetskih republik je ratificiralo v Parizu sklenjeno rusko-turško pogodbo.

Obsedno stanje proglašeno v Bukareštu

Romunska opozicija proti abdikaciji prestolonaslednika Karla

BUKAREŠT, 11. V Bukareštu je bilo proglašeno obsedno stanje. Povod temu je dalo veliko vznemirjenje, ki se je pojavilo radi abdikacije prestolonaslednika Karla. Oblasti so listom prepovedale objavljati komentarje o tem vprašanju ter jih opozorila, da smejo objavljati samo uradne vesti. Uvedena je vojaška cenzura za liste, pošto brzojav in telefon.

Nekateri listi so objavili članke, v katerih napadajo vlado ter jih je oblast radi tega zaplenila. List «Lupta» je bil že v tretje zaplenjen in ga je sedaj oblast začasno ukinila. V uredništvih opozicijskih listov je policija izvršila preiskave.

V Klausenburgu v Transilvaniji so nacijonalisti objavili proglas, v katerem napadajo Bratianuja in vlado, češ, da je sama povzročila abdikacijo princa Karla. Prefekti vseh pokrajin so dobili stroga navodila za vzdrževanje reda.

Kot izgleda, hoče opozicija podpirati princa Karla. Načelnik opozicije, posl. Jorga, ki se sedaj nahaja v Parizu, je poročevalcu «Matina» izjavil, da nima abdikacija romunskega prestolonaslednika nobene pravne podlage ter da je to dejstvo že v romunski zbornici zagovarjal. «Ker se je princ nahajal v Milanu — je izjavil — bi bil zadobil njegov korak pravno podlago, ko bi bil spisal odpovedno pismo v prisotnosti kakega notarja ali pa diplomatskega agenta italijanskega kralja»

Tudi Meniu, vodja nacijonalistov v Transilvaniji, se drži tega stališča. Jorga je tudi izjavil, da se je opozicija, ki jo tvorijo nacijonalni demokrati, nacijonalisti iz Transilvanije in kmetska stranka izrekla proti temu, da bi se abdikacija romunskega prestolonaslednika vzela na znanje.

Ogromne množine ponarejenih portugalskih bankovcev

zaplenjene na Nizozemskem

BERLIN, 11. Iz Rotterdama brzojavljajo, da je tamošnja policija zaplenila za 12,5 milijonov nizozemskih goldinarjev, t. j. za nad 120 milijonov lir ponarejenih portugalskih bankovcev. Bankovci so izborno ponarejeni, tako da so bili spoznani za ponarejene samo radi tega, ker so se v prometu izsledile razne novčanice z isto številko.

Širjenje ponarejenih bankovcev na Nizozemskem se vrši že delj časa. Radi odkritja portugalskih falsifikatov je bil aretiran brat portugalskega poslanika v Haagu in poslanik sam brzojavno odstavljen. Portugalska vlada je zaprosila nizozemska oblastva, da naj začnejo takoj strogo preiskavo o tej stvari. V Haagu in v Rotterdamu je bilo izvršenih že več aretacij. Med drugimi je bil aretiran tudi generalni konsul republike San Salvador Marang Do Ysselveere, znani veliki bankir v Haagu.

Obnovitev pogajanj za sestavo nove vlade v Nemčiji

BERLIN, 11. Pereče vprašanje sestave nove vlade je stopilo z včerajšnjim dnevom v nov stadij. Državni predsednik Hindenburg je namreč poklical k sebi državnega kanclerja dr. Luthra, s katerim je imel daljši razgovor o situaciji. Nato je imel državni predsednik razgovore z zaupnikom centruma ministrom dr. Braunom, z ministrom doktorjem Gesslerjem, ki pa ni zastopal demokratske stanke, z zunanjim ministrom dr. Stresemannom kakor tudi z zaupnikom bavarske ljudske stranke ministrom Stinglom. Državni predsednik si je pridržal pravico, da poveri določeni osebi sestavo nove vlade.

Ako poveri državni predsednik sestavo vlade M. Luthru, bi mogel ta sestaviti le manjšinjsko vlado, s čemer bi bila končna rešitev krize le podaljšana.

Nobenega koraka Male antante

v zadevi madžarskih falsifikatorjev

Nadvojvoda Albreht aretiran?

BUDIMPEŠTA, 11. Včeraj je imel delegat Francoske banke Emery dolg razgovor z državnim pravdnikom, ki vodi preiskavo ponarejevalcev francoskih frankov. Ko je Emery prišel iz urada državnega pravdnika, so hoteli novinarji zvedeti od njega morebitna nova odkritja razprave. Emery pa je le odgovoril, da se pričakujejo v tem oziru velika presenečenja.

Par ur nato se je izvedla hišna preiskava v palači nadvojvode Albrehta, pretendenta na ogrski prestol, kjer je bila zaplenjena velika množina kompromitirujočih dokumentov.

Radi teh dogodkov se je danes razširila po Budimpešti vest, da je bil davi ob zori aretiran tudi nadvojvoda Albreht.

Živo zanimanje v Beogradu

BEOGRAD, 11. (Izv.) Zadeva budimpeštanskega škandala drži še vedno v napetem pričakovanju tukajšnje politične in diplomatske kroge. Posebno zanimanje vlada za postopanje jugoslovenske vlade v tej zadevi. V soboto so se na zunanjem ministrstvu nepresstano vršili razgovori z diplomati, ki so akreditirani na jugoslovenskem dvoru: razen diplomatskih zastopnikov Male antante so posetili ministra Ninčića italijanski poslanik Bodrero, ki se je baš povrnil iz Rima, potem Grénard, poslanik Francije, in avstrijski zastopnik ki so želeli od Ninčića informacij glede zadržanja jugoslovenske vlade.

Sicer se pa tukajšnji uradni krogi držijo zelo rezervirane. «Vreme» zatrjuje, da bo falsifikatorska afera zelo ohladila odnošaje med Beogradom in Madžarsko, kateri so prišli v zadnjem času na zelo dobro pot. Vendar pa bi se dali v tem oziru napraviti kaki koraki le skupno s Francijo in v sporazumu z drugimi vladami Male antante: Ti ukrepi pa bodo na vsak način miroljubnega značaja in v skladu z željami, ki jih bo izrazila Ženeva. Do sedaj nista niti jugoslovensko poslaništvo v Budimpešti niti tamošnji konsulat prejela nikakih navodil glede ukrepov, ki se morebiti imajo napraviti.

«Politika» poroča, da je Ninčić izjavil inozemskim diplomatom, da sledi jugoslovenska vlada z največjo pozornostjo preiskavi v Budimpešti in da bo znala skupno s Čehoslovaško in Romunijo ščititi skupne interese, ki so bili ogroženi po brezvestni akciji iredentističnih in revizionističnih madžarskih elementov, ki se niso ustavili niti pred ponarejanjem bankovcev v svojih stremljenjih, da bi škodovali gospodarskemu položaju in dobremu imenu sosednjih držav. Med vladami Male antante — zaključuje «Politika» svoje informacije — so bili v sporazumu s Francijo že storjeni koraki v Budimpešti, da bodo madžarski zločinci strogo kaznovani in da pridejo prizadete države do svoje odškodnine.

Medtem pa zatrjuje «Pravda», da se je francoskemu in čehoslovaškemu poslaniku uradno odgovorilo, da ne more kraljevina SHS nastopiti z nobeno demaršo v Budimpešti, dokler se ne dožene, da so se v resnici ponarejevale tudi dinarske novčanice v Budimpešti. Preiskava je v polnem teku in ko bo dokončana, bo jugoslovenska vlada sklepala o svojem nadaljnjem postopanju.

Vesti, ki so včeraj krožile, zaključuje «Pravda», da bo namreč Mala antanta sklenila gotove ukrepe proti Madžarski, se danes uradno zanikujejo. Tudi je neresnična vest o prihodu jugoslovenskega poslanika v Budimpešti Popovića v Beograd. Popović se marveč nahaja začasno v Trstu na dopustu.

BEOGRAD, 11. (Izv.) Danes je bilo v Beogradu zelo živahno diplomatsko poslovanje. V predsedništvu vlade so se zglasili nemški, francoski, angleški, grški in turški poslanik. Ti poseti so se tikali zadeve ponarejevalcev bankovcev na Madžarskem.

Direktor Narodne banke dr. Novaković je popoldne posetil ministra Ninčića ter mu prineseł nekoliko zajetih ponarejenih 1000-dinarskih bankovcev. Jugoslovenska vlada ni dosedaj ukrenila še ničesar proti Madžarski radi falsifikatorske afere.

Madžarska afera in nje posledice

Morda poreče kdo, da se preveč bavimo z madžarsko falsifikatorsko afero, da pretiravamo, da streljamo daleč preko cilja, ker da pomembnost te afere za nemadžarsko inozemstvo ni tolika, kakor hočemo predočati mi. Kdor tako sodi, naj bi le pazno zasledoval pisanje francoskega, jugoslovenskega in češkega tiska, pa bi videl, da je v zmoti. Jasno bi mu postalo, koliko je Francija že dejansko oškodovana in pa kake posledice bi bile postale za srednjo Evropo, v kako najbližjo nevarnost bi bil prišel evropski mir, če bi se ta falsifikatorska afera ne bila razkrila, če bi se bil ta poizkus v polni meri posrečil, če bi bila Windischgraetzova družba prišla na tak sleparski način do denarnih sredstev, ki jih je potrebovala za svoje nameravano drzno prevratno podjetje. Da si je ta družba hotela pridobiti sredstva na tak način, ima svojo razlago v dejstvu, da posluje sedaj v Budimpešti mednaroden komisar, ki nadzoruje madžarsko finančno upravo, vsled česar se je radodarna roka te poslednje morala odtegniti organizatorjem nameravanega prevrata. Zato so se ti — kakor pri-znava sedaj tudi princ Windischgraetz — odločili s «patrijotičnimi nameni» za veliko goljufijo, za tatvino na narodnem imetju drugih držav. Bo že res, da so poedinci pri tem računali tudi na svoj osebni plen, ali glavno so bili vsekakor «patrijotični cilji»: vzpostava Habsburgovca in pod njegovim okriljem naskok na integriteto sosednih nasledstvenih držav.

To so nesporna dejstva in zato je razburjenje francoskega, čehoslovaškega in jugoslovenskega tiska razumljivo in tisočkrat opravičeno. Ker pa bi bil s tem zločinskim poizkusom prišel brez vsakega dvoma v igro tudi evropski mir, je razumljivo, da je tudi celokupna evropska javnost skrajno vznemirjena. Seveda so tudi izjeme. En del nemškega tiska skuša na pr braniti madžarske prevratnike s tem, da poizkuša dajati tej falsifikatorski aferi drugačen značaj, nego ga v resnici ima, češ da je to le navaden kriminalen slučaj brez vsakega političnega ozadja, ki naj sodi o njem le sodnija in kaznuje krivce. Hočejo torej predočati stvar tako, kakor da niso v nikaki zvezi z njo ne madžarska javnost, ne madžarska «družba», ne voditelji države.

Da se ogorčenje madžarskega vladnega in prijaznega mu dela inozemskega tiska obrača zlasti proti čehoslovaškemu tisku radi njegove «protimadžarske akcije» — je razumljivo. Kajti ravno čehoslovaški tisk postavlja v prvi vrsti na svetlo vso dalekosežno politično ozadje te senzacijonalne madžarske afere. Čehoslovaška glasila so mnogo pripomogla k temu, da so se krivci — četudi ne še vsi — izsledili ter da je podan dokaz o soudeležbi nekaterih madžarskih oficijelnih krogov na falsifikatorskem škandalu. Uspeh te odločne čehoslovaške akcije je ta, da se je tudi pretežen del nemškega tiska pridružil čehoslovaškemu stališču.

To je, kar posebno peče Madžare in jih ogorča proti Čehom. Tako piše na pr. odlični nemški list «Berliner Tageblatt»: «Sedaj se Madžarska — po mnenju vse Evrope — nahaja v blatu. To je strašno, ko mora danes Madžarska trpeti, da jo imenujejo deželo, v kateri vladajo falsifikatorji. O tej stvari se ne more govoriti drugače, nego o polomu države. Rešitev je možna le s temeljito sanacijo tako pri glavi kakor v udih, o kateri pa se za sedaj ne opažajo niti sledovi. Madžarska falsifikatorska afera ni samo kriminalno delo ogromnega obsega, ki je postalo evropska senzacija, marveč je to tudi politična žaloigra, kakršne menda še ni doživela civilizirana Evropa».

Tudi francoski listi vidijo v potvorbi novčanic politično ozadje. Francoski zgodovinar Aulard ugotavlja, da je francosko javno mnenje ogorčeno zbog madžarskega škandala, ki da nima primere v zgodovini civiliziranih narodov. Aulard zahteva energične besede od strani francoske vlade. V istem smislu piše tudi «Journal des Debats», ki trdi, da je bil ministrski predsednik grof Bethlen poučen o vsej aferi, in da ni ničesar storil v preprečitev falsifikatorskega škandala. Zato da nosi tudi on odgovornost.

V Londonu so iz početka to madžarsko afero sprejeli z nekakim nezaupanjem. Pač zato, ker niso mogli verjeti, da bi bil v evropski civilizirani državi možen tak državen zločin. Sedaj pa so začeli tudi najuglednejši angleški listi nastopati. Celo «Times», ki meni sicer, da je čehoslovaški in francoski tisk pristranski, ugotavlja, da se mišljenje, izraženo v francoskem in čehoslovaškem tisku vendar ne more smatrati za brezpomembno. Ta izjava je tem pomembnejša z ozirom na znane odnošaje Madžarov z londonskimi uredništvi in političnimi krogi.

Ker je sedaj definitivno ugotovljeno, da so se falsifikati izvajali v madžarskem tisku, vendar ne more smatrati šti, je verjeten glas, da je položaj Bethlenove vlade zelo kritičen. Znak za to je tudi, da je pred aretacijo policijskega šefa Nadossyja prišlo do zelo hudega spopada med državnim upravnikom Horthyjem in ministrskim predsednikom Bethlenom, ker je bil prvi proti akciji. Bethlen se tudi zaveda, da se bliža huda vladna kriza in se je začel pogajati z levičarskimi skupinami. Madžarska opozicijska levica označa kot predpogoj za vlado sledeče zahteve: 1.) Organizacija državnega sveta. 2.) Imenovanje koalicijske vlade. 3.) Splošna tajna volilna pravica. 4.) Razpust narodne skupščine in razpis novih volitev.

V Budimpešti vlada seveda veliko razburjenje, ker se širi alarmanten glas, da je poslanec Gömbös odpotoval v provinco, da zbere svoje čete in izvrši pohod na Budimpešto. V Bethlenovi okolici izjavljajo, da pride v najbližjih dneh do borbe za nadvlado med ministrskim predsednikom Bethlenom in upravnikom Horthyjem in med vladno vojsko in Gömbösovimi četami. Bethlen da pritiska na to, da bi Horthy svojevoljno odstopil.

Temni oblaki se zbirajo na obzorju za madžarsko državo. Naravna posle-

dica je to neizbrisnih madžarskih grehov na škodo drugih narodov, ostale Evrope in na koncu konca tudi lastnega naroda!

Vendar pa si sedaj madžarska vlada sporazumno s Hortyjem prizadeva, da bi falsifikatorsko afero — razpolitizirala. Uradna poročila izjavljajo, da so bile na aferi udeležene osebe iz različnih taborov in to iz koristoljubja. Vlada je izdala manifest, ki pozivlje javnost, naj ne veruje raznim neodgovornim in tendencijoznim vestem, ki so nastale v zvezi s falsifikatorsko afero in ki jim je namen, da zanesejo nemir v široke sloje. Glasom budimpeštanskih vesti se imajo nadaljnje aretacije zaustaviti ali vsaj omejiti. To prizadevanje vlade pa naleta na velik odpor madžarske opozicije. Demokratski blok je sklenil zahtevati od vlade energično izvedbo preiskave brez ozira na osebe, ki so zapletene v afero.

Delegat «Banque de France» je izjavil v razgovoru z novinarji, da se more v bližnjih dnevih pričakovati vrsto novih senzacijonalnih razkritij, ker je velika množina potvorjenih francoskih novčanic raztrešena po vsej Evropi, tako tudi v Italiji, Nemčiji in drugih državah. Šef kartografskega zavoda, major Görös je izjavil na zaslišanju, da so bili izgotovljeni celi vagoni in da so falsifikati jako dobro uspeli in so se zelo uspešno razširjali.

V Parizu smatrajo kot gotovo stvar, da «Banque de France» nastopi uradno kot oškodovana stran. Francoski policijski komisar Benoit se povrne iz Pariza v Budimpešto, da bo mogel vršiti kontrolo nad preiskavo madžarskih oblastev.

Danes pišejo o madžarski aferi vsi svetovni listi. Značilno pa je, da glasilo slovaške ljudske stranke trdovratno molči o nji. Ta molk je zelo sumljiv.

Politične vesti

MADŽARSKA KRŠČANSKO-SOCIJALNA STRANKA

Glasom vesti iz Užhoroda se preiskava proti poedinim članom in organizacijam madžarske krščansko-socijalne stranke nadaljuje. Zaplenjeni pismeni materijal za sedaj še ni obdelan. Policija je ugotovila, da je bilo samo za plače tajnikov 17 sekretarijatov in urednikov 4 časopisov potrebno 55.000 Kč mesečno, dočim dohodkov ni bilo skoro sploh nič. Poslednje dni so bile v Užhorodu izmenjane velike količine francoskih novčanic, ali dosedaj še ni ugotovljeno, ali gre za falsifikate. Voditelj madžarskih krščanskih socijalistov Arky Akos je bil radi svoje visoke starosti interniran na svojem stanovanju.

ČEHOSLOVAŠKA IN VATIKAN

Glasom vesti listov, ki so blizu čehoslovaški ljudski stranki in nemški stranki krščanskih socijalistov se je dne 6. januarja vršila konferenca nadškofa drja. Kordača in ministra za vnanje stvari drja. Beneša, ki je pokazala, da je volja vodilnih vladnih oseb za mirno poravnavo razmerja Čehoslovaške napram Vatikanu iskrena in solidarna. Katoliški listi ugotavljajo, da je naziranje ministra za vnanje stvari o koristi dobrih odnošajev države do Rima orijentirano po nazorih nekatoliških držav in z iskrenim prizadevanjem koristiti državi. V teku prošlih 6 let se ni posrečilo ustvariti in ustaliti zaželjeno razmerje. Nadejati pa se je uspeha od sedanje vlade. To tem prej, ker so merodajni cerkveni krogi pripravljeni za sodelovanje.

Razmerje med Madžarsko in Romunijo in vprašanje narodnih manjšin.

Madžarski list «Erdelyi Hirlap», ki izhaja v Aradu, je objavil te dni zanimiv razgovor z grofom A. Appony-jem, s tem znanim eksponentom Madžarov na vseh mednarodnih sestankih, o razmerju med Madžarsko in Romunijo. Madžarski grof trdi, da Društvo narodov ni spolnilo tistih nad, ki so stavile vanje, posebno v pogledu narodnih manjšin. Meni pa, da vstop Nemčije v Društvo narodov znatno spremeni značaj in duh delovanja Društva narodov. Glede razmerja med Romunijo in Madžarsko je izjavil Apponyi, da v načelu je zbližanje obeh držav možno, razumna politika celo zahteva tako zbližanje. Kot temeljni razlog za medsebojna nesporazumljenja smatra plemeniti grof vprašanje manjšin, kajti, dokler ne bodo tem zajamčene pravice in popolna kulturna in politična svoboda, se vprašanje zbližanja obeh držav ne more približati svoji rešitvi. Zbližanje je potrebno iz gospodarskih razlogov, za Romunijo pa tudi iz političnih, ker bo Madžarska odločna zaščitnica Romunije proti ruski nevarnosti, ki ji grozi stalno in direktno. Na koncu razgovora je izjavil grof Apponyi, da za Madžarsko ne obstoji vprašanje kralja, ker ima že svojega kralja.

Lepo je in hvaležni bi bili madžarskemu grofu, da se tako toplo zavzema za narodne manjšine. Ali zdi se nam kakor krvava ironija, če nam govori sedaj o pravicah narodnih manjšin in o potrebi, da se jim zajamči popolna kulturna in politična svoboda. Kajti spominjamo se, kako je svoječasno prav isti grof Apponyi kot madžarski naučni minister zapiral šole drugih narodnosti, sekvestriral premoženja njih kulturnih naprav in pritiskal za nasilno pomadžaranje Nemadžarov potom šole. Njegova sedanja vnema za pravice narodnih manjšin je torej kaj dvomljivega značaja. Kar pa se tiče «ruske nevarnosti» in madžarske zaščite pred to nevarnostjo, je to le — prazna beseda. Madžari sami prav gotovo ne odvrnejo te «nevarnosti». Naj le gledajo, kako bodo varovali svojo kožo, ko so se ravno sedaj pokazali v tako — lepi luči.

Isti madžarski list je imel razgovor tudi z romunskim ministrom za vnanje stvari Ducom, ki je rekel, da so locarnski dogovori pripravili ugodno atmosfero za razorožitev, s katerim pa se za sedaj ne more započeti, dokler ne bo mir zagotovljen. Uverjen je, da bi se vprašanje manjšin v Romuniji lahko rešilo, če bi imele te več zaupanja do države in če ne bi se nekatere med njimi ne nagibale k iredentističnemu gibanju. Z drugo besedo — je menil minister —, se ključ nahaja v rokah manjšin samih.

NAŠ ODGOVOR

— Prip. ur. Pod tem naslovom je objavila «Goriška Straža» od 6. t. m. odgovor krščansko-socijalnih organizacij na «Izjavo» političnega društva «Edinost» v Trstu glede znanega «javnega predloga» poslanca Besednjaka o Narodnem svetu. Priobčujemo ta odgovor po «Gor. Straži» brez vsake pripombe le v informacijo javnosti, prepuščajoč nadaljne eventuelne ukrepe ali izjave pristojnim mestom v naši politični organizaciji

Odgovor v «Goriški Straži» se glasi:

Naš javni predlog, naj obe obstoječi stranki ustanovita za obrambo skupnih narodnih interesov Narodni svet, je vzbudil v vsej slovensko-hrvaški javnosti živo in glasno odobravanje. «Politično društvo Edinost» v Gorici, «Politično društvo za Hrvate in Slovence v Istri» in «Kmečko-delavske zveze, vidijo v splošnem pritrjevanju ljudskih množic slovesno potrdilo, da so vodile naše politične organizacije dobro in pravilno narodno politiko, ko so že od leta 1922. dalje na svojih občnih zborih in na sestankih zaupnikov zahtevale ustanovitev Narodnega sveta in ko so njih ožji odbori v izvrševanju zadnjih sklepov od 16. aprila 1925. in od 1. oktobra 1925. naložili poslancu Besednjaku, naj ponudi javno in slovesno nasprotnikom roko v sodelovanje.

Napetost in tesnoba, s katero je pričakovala naša javnost odgovor iz Trsta, priča dovoljno, kako resen, kako pomemben in zgodovinski je bil predlog naše organizacije.

Kakšen je bil odgovor edinjaške stranke?

Njihova uradna izjava.

Dne 20. decembra 1925. je izšla izjava «Političnega društva Edinosti v Trstu». Ta odgovor je po obliki in vsebini tak, da mu iščemo zaman primere med strankarskimi dokumenti naše politične preteklosti. V času, ko hrvaško-slovensko ljudstvo glasno zahteva sporazum in sodelovanje med obema strankama, ponavlja politično društvo v Trstu vse mogoče obtožbe in očitke proti kršč. soc. organizacijam in segajoč nazaj v leto 1921. žali naše vodilne osebe, žali celokupni naš tisk, žali naše zaupniške zbore, žali na tisoče naših volilcev. Kedaj in kje je še katera stranka pripravljala na tak način sporazum z nasprotniki? To bi bila lahko bojna napoved, nikdar pa priprava sporazuma.

Kaj naj odgovorimo na smele žalitve? Ali moremo nanje molčati, ako pomislimo, da se nahajajo v uradni izjavi?

Prišel je nad našo politično organizacijo trenutek, ko je morala izpričati moč in — zrelobo svoje politične zavesti.

Kaj zahteva sedanji zgodovinski trenutek?

Živo smo čutili in čutimo v sebi dolžnost, da krepko in odločno zavrnemo vse drzne obtožbe in žalitve, naperjene proti našemu gibanju. Kakor posameznik tako mora tudi organizacija odbijati napade na svojo čast in braniti brez omahovanja svoje pošteno delo. Organizacija, ki tega ni sposobna, je vrgla svojo zastavo v blato. A še druga dolžnost se je vzdignila silna in mogočna pred našim duhom. Dolžnost do narodne enote. Vprašali smo se: Čemu smo bili stavili javni predlog in kaj smo hoteli ž njim doseči? Odgovor je lahek. Živimo v težkem času, ko izgublja naše narodno občestvo svoje najbolj dragocene dobrine in se dviga iz globin ljudstva klic po skupni obrambi v Narodnem svetu. Narodni svet se mora ustanoviti, to je bil cilj našega javnega predloga. Naša sveta in prva dolžnost je, da ta cilj uresničimo.

Naš sklep je zato brž dozorel! Povzpnimo se na višino sedanjega zgodovinskega položaja, dvignimo se nad žalitve naših oseb, časopisov in organizacij, da se le Narodni svet res ustanovi. Odklanjamo sicer na slovesen način vsebino in obliko nasprotnih napadov, a puščamo posamezne obtožbe in žalitve brez zavrnitve.

To žrtev prinašamo ljudstvu! Z mirno vestjo vabimo široko javnost, naj ona sama sodi, ali je naš sklep pravilen, naj ona sodi, kakšen je bil njihov in kakšen naš nastop, kje je strankarska strast in kje narodna požrtvovalnost.

Narodni svet se mora v kratkem ustanoviti.

Razberimo iz izjave «Političnega društva Edinosti v Trstu», kar je v njej stvarnega in treznega. Edinjaška organizacija pravi, da je njen cilj ena sama stranka in ne Narodni svet. Narodni svet je v njej samo minimum, je le nekak nadomestek. Izjavljamo, da bi tudi mi radi videli, da bi bili vsi Slovenci in Hrvati v Italiji organizirani v eni sami stranki, namreč pod našim kršč. socialističnim praporom. Ker je pa to, kakor vsak spoznava, nemogoče, nima taka želja prav nobenega političnega pomena, je neporabna in fantastična in ne more zato služiti kot temelj za sporazum. Nasprotno! Kdor danes zahteva in hoče, naj se vsi Hrvatje in Slovenci v Italiji vpišejo v eno stranko, češ, da je to edina pot k narodnemu edinstvu, ta proglaša načelo najbol srdite strankarske borbe, zakaj ena sama politična organizacija bi mogla le tedaj zavladati na Primorskem, ako bi se vse ostale do temeljev porušile in uničile, kar je nemogoče, ker bi se nasprotne organizacije kljub najbolj ljutim dolgoletnim napadom vendarle ohranile. Narodno edinstvo bi ostalo večna, neuresničljiva sanja, resničnost našega političnega življenja bi pa bila divja, nikdar nehajoča strankarska borba.

Kdor hoče v naših narodnih vrstah sporazumnega sodelovanja, ta mora misel o vladi ene same politične rganizacije odkloniti, ker ta ni v danih razmerah sploh nikako politična ideja, ampak le izvor nepremostljivih razdorov.

Ljudstvo je s svojim zdravim čutom že davno spoznalo, da je Narodni svet edina pametna in možna oblika narodnega sporazuma. Z zadoščenjem ugotavljamo, da je tudi nasportna organizacija na koncu svoje izjave vendarle priznala vsaj možnost in koristnost Narodnega sveta, s čimer je v bistvu sprejela naš predlog in omogočila skupno delo obeh strank. Narodni svet se bo v kratkem ustanovil, zakaj pogoj, naj se pri naši organizaciji izmenjajo prej osebe ali «krivci poprajvijo», se pač tudi po sodbi slehernega nasprotnika ne da politično vzdržati.

Narodni svet se ob ustanovil, kajti narod, ki bi si v takih političnih razmerah, kakor so naše, ne znal ustanoviti skupnega obrambnega organa, bi bil politično nezrel in popolnoma nesposoben za svojo zgodovinsko nalogo.

Prepričani smo, da stopamo končno v dobo jasnih razmer v našem političnem življenju. V deželi bosta delovali dve stranki vsaka po lastnih načelih in programih, nad njima bo stal Narodni svet kot varuh skupnih koristi in ciljev našega naroda.

Želimo, da bi to bila doba plemenite tekme in velikega tvornega dela v prospeh našega preizkušenega ljudstva, v čigar srečno bodočnost neomajno verujemo.

Nalagamo poslancu dr.ju Besednjaku, naj stopi tekom meseca januarja v stik z vodstvom nasprotne stranke, da se more izvesti praktična organizacija Narodnega sveta.

Gorica - Trst - Pazin, na dan novega leta 1926. — Politično društvo «Edinost» v Gorici, — Politično društvo za Hrvate in Slovence v Istri.

DNEVNE VESTI

Jubilejna številka „Edinosti“

Kakor znano smo jubilejno izdanje radi smrti kraljice-matere odložili. Med tem časom pa smo prejeli toliko novega zanimivega gradiva, da smo se odločili, da priredimo to izdanje v veliko večjem obsegu, nego smo prvotno nameravali. Ker bo to novo gradivo zahtevalo par dni več uredniškega in tiskarskega dela, izide jubilejna številka prihodnjo nedeljo.

Počastitev spomina kraljice-matere Margherite v Trstu

Tržaško prebivalstvo je na izredno slovesen način proslavilo spomin kraljice-matere Margherite Savojske. Včeraj zjutraj je mesto izpremenilo svoje vsakdanje lice. Ob 9. uri so bile vse trgovine zaprte, istotako so vsi javni uradi prenehali poslovati. Pouk v šolah je bil prekinjen. Na vseh javnih in mnogih zasebnih poslopjih so plapolale zastave na pol droga; svetilke na ulicah, vse zagrnjene s črnimi pajčolani, so bile prižgane. V vseh cerkvah so se vršile maše zadušnice za kraljico-mater, katerim je prisostvovala tudi šolska mladina. Ob pričetku in ob koncu vsake službe božje so vsi zvonovi zvonili po 5 minut.

Ob 9. uri se je vršila v mestni hiši izredna seja, tekom katere je občinski asesor Tamaro proslavil spomin velike pokojnice. Seje se je udeležil tudi prefekt.

Ob 10. uri se je velika množica občinstva zbrala v žalno opremljeni baziliki sv. Justa, da prisostvuje slovesni sv. maši, ki jo je bral škof mons. Fogar. Navzočni so bili zastopniki raznih civilnih in vojaških oblastev ter veliko število uglednih meščanov. Tudi v grško-pravoslavni cerkvi se je ob 10.30 vršila maša zadušnica za kraljico Margherito.

Ob 11. uri je bil za 5 minut prekinjen vsak promet na ulicah. Tramvaji, avtomobili, vozovi, so se ustavili, stroji v tovarnah so prekinili delo, povsod je zavladal mir ki so prekinili delo, povsod je zavladal mir ki ga je motilo le donenje zvonov. Šele ko je tuljenja siren v tovarnah in ladjedelnicah naznanilo, da je slovesna ceremonija končana, je življenje zopet zadobilo svoj vsakdanje potek.

Ubogi Škedenj!

Pod tem naslovom nam pišejo iz Škednja: Pred menoj leži listič. Na štiri strani tiskan, malega formata. «L'Angelo delle Famiglie della Parrocchia di Servola». Berem, se čudim. Vse seveda v italijanskem jeziku, dasi kaže že naslov, da je list namenjen škedenjskim družinam.

O kje so apostoli Gospodovi, ki so vero razširjali v jeziku naroda! Žal nam je zapisati besedo, a resnična je: gospod Marsili, naš kaplan, vrši drugo nalogo kot jo je dolžan kot kaplan naše fare. Poglejte na zadnjo stran! Pačenje naših imen (Jenko, Stepancich, Kogei). List se obrača tudi na naslov «dragih Slovencev». Kaj hočemo še več! Ne, ako nam hočete kaj povedati, g. kaplan, povejte nam slovenski. Ali mar ne veste, da je v naši fari sto in sto duš, ki italijanski ne znajo čitati?! — Pred dobrim letom je vstal velik krik zoper našega slovenskega kaplana, češ, da dela krivice Italijanom in celo na škofijo so morale hoditi osebe raznih slojev pričat zanj ,da ni res — zdaj, ko se nam Slovencem tako očividna krivica godi, zdaj — mirna Bosna!

Naša energična zahteva je: Ta list naj bo vsaj na polovico slovenski, ali pa naj preneha. Do č. g. župnika, preudarnega moža, imamo pa prošnjo, da upliva na izdajatelje tega lista v tem smislu. Naj bi vendar enkrat izpregledali, da tako ne gre! Mi zahtevamo le, kar nam gre po božji in človeški postavi!

Zavedni Škednjc.

Povratek trupel Tržačanov, ki so pomrli v avstrijskih internacijskih taboriščih.

Včeraj zjutraj so bila prepeljana v Trst trupla Tržačanov, ki so bili tekom vojne po nalogu avstrijskih oblastev internirani in so pomrli tekom internacije. Na kolodvoru se je zbrala ogromna množica občinstva, da izkaže zadnjo čast žrtvam avstrijskega preganjanja .Trupla so bila prepeljana v slovesnem sprevodu na pokopališče k Sv. Ani, kjer so bila pokopana.

KRALJ NA BETAJNOVI PRI SV.JAKOBU

Nedeljska predstava Cankarjevega **Kralja na Betajnovi** je dobro uspela. Dvorana je bila polna, vsi sedeži so bili razprodani. Z napetostjo so gledalci spremljali igro na odru vse do konca. Igralsko osobje je želo zasluženo odobravanje po vsakem dejanju. Glavne vloge so bile srečno razdeljene ,igra se je vršila v nekakem slavnostnem ozračju, ki je trajalo do konca. — Vkljub revnim odrskim razmeram je igralsko osobje izvrstno nastopalo, uspeh je bil za naše razmere izreden. Obširnejšo oceno o tej uspeli predstavi prinesemo v četrtkovi številki.

Društvene vesti

— **Zvezin pevski zbor.** Prva krožkova vaja za Trst se vrši v soboto 16. t. m. ob 20.30 v običajnih prostorih. Obenem opozarjam ostale krožke na zadnjo okrožnico. V vsakem krožku se vaje morajo vršiti, da bo prihodnji nastop zbora brezhiben. Načelniki krožka naj me obveste o vsakokratni vaji. — Predsednik.

— **«Vesna» — Gorica.** Danes zvečer torek 12. jan. 1916. sestanek s predavanjem. Predava isti tov. kot v soboto o istem predmetu. Udeležite se polnoštevilno. — Načelnik pred ods.

«Adria». — Danes, v torek seja ob 4. uri v navadnih prostorih. Točnost, vsi. — Predsednik.

SPORT

Sportni dogodki pretekle nedelje

Nogometne prvenstvene tekme.
Izidi:

I. divizija. **Zarja — Volga 4-0, Obzor — Sparta 4-0, Gorica — Adria 2-2.**
II. divizija. **Rocol — Magdalena 2-2, Adria — Tommaseo 2-0, Prosek — Primorje 3-3, Jadran — Grad 3-1.**

Uradno redovanje.

I. divizija:							
Obzor	5	4	1	—	15	1	9
Adria	5	3	2	—	13	5	8
Zarja	4	2	—	2	7	7	4
Gorica	4	1	2	1	4	5	4
Prosveta	4	1	1	2	8	6	3
Volga	4	1	—	3	4	22	0
Sparta	4	—	—	4	4	22	0
II. divizija:							
Jadran	4	3	—	1	14	7	6
Magdalena	2	1	1	—	6	2	3
Primorje	2	1	1	—	5	3	3
Rocol	4	1	1	2	5	13	3
Adria	2	1	—	1	3	2	2
Zarja	2	1	—	1	3	2	2
Tommaseo	2	1	—	1	3	3	2
Grad	2	1	—	1	3	4	2
Prosek	3	—	1	2	4	10	1

T. V. K.

Zarja — Volga 4-0

Nismo se motili, ko smo zapisali, da je Zarja četa, ki bo marsikdaj še presenetila naše športno občinstvo. Nedeljska zmaga rudeče-črnih Rojančanov je pač najlepši dokaz, da morajo biti čete, ki se imajo meriti z njimi, na vse pripravljene. Neizprosni pohod, ki so v poldrugourni borbi morda tudi čisto slučajno, vzdržali med seboj nerazrešljivo vez. Ta atenuanta je dokaj drzna, — toda ne moremo si misliti drugega o četi, ki postavi, četudi je podlegala povsod častno, kar naenkrat v našo kroniko kričeče številke zmage 4-0. Četa Volge je bila nepopolna; manjkal je Franko in tudi Srebrnič. Toda, je li mogoče, da sta ta dva igralca tako mogočna stebra čete, da zamore njih prisotnost stisniti Adrijo, dočim podleže četa brez njiju Zarji? Zadnja je izigrala lepo tekmo, a ni zomgla diktirati tempo, ki je bil dokaj mrtev; Volga se je spuščala v individuelne akcije in zanemarila edino možnost vsaj častne rešitve. Brambni trio Volge je odpovedal, njega ekstrem — vratar — je bil slab. Še najboljša v četi je bila vrsta halfov — toda napad ni znal poplačati njih truda. Zarja je imela v centerhalfu Buciku najboljšega igralca, a sekundirali so mu vsi prav dobro. Eden naših najboljših vratarjev je Golob, ki je ta dan bil res izboren. Če bo svoj slog izpopolnil, bo še v drugorodnih vratarjih težko našel tekmeca. Zarja je vladala na igrišču cel prvi čas, ne da bi zaprla Volgo, ki si je dovoljevala na akcije lastnih halfov lepe kombinacije. V drugem času je pa Volga skoro zaprla Zarjo, a je ni preveč ogrožala. Turk in Pečar sta branilca, ki poznata svojo dolžnost. Resnično napetih, ostrih momentov tekma ni nudila; publika je bila precej mrzla.

Zarja izbira igrišče, a je v četrti minuti že v kornerju, ki se kmalu ponovi. Turk spravi Zarjo v lep napad, ki ga branilec Volge razbije v korner. Odslej se žoga drži sredi igrišča, a je večinoma last lahkih Zarjašev, ki večkrat ogrožajo vrata Volge, a do resničnega strela ne pride. Pangerc izgubi par lepih prilik. V 24. min. pritisne Volga in prisili Zarjo zopet v korner, a brez uspeha. Žoga se vzdrži nekaj časa na igrišču Zarje, dokler je sodnik ne prisodi prostega strela, ker je Volga zagrešila roko. Turk strelja — žoga gre, v splošno presenečenje, z daljave 48 m dobesedno skozi vratarja. Ta se je sam začudil... Upanje, da spravi gol Volgo v bojevitejše razpoloženje, se ne izpolni. Zarja pritisne še močnejše in vzdrži žogo na igrišču Volge. V 40 min. pride pred njenimi vrati do slepega strela. Velika daljava (35 m) in slaboten strel daje akciji lice smešnosti, toda tudi tu zbeži na nerazumljiv način žoga vratarju. Goal! Volga zamenja vratarja s halfom. Do konca prvega polčasa vedno v premoči Zarja.

Drugi polčas najde Zarjo v lepem napadu, ki doseže v 4. min. svoj višek Milko Štok, najmanjši Zarjaš, skorta na akcijo Bucika neubranljivo! Naenkrat si Volga opomore, bramba Zarje je prisiljena delati z vso paro. Pečar rešuje lepo, Turk odbija, Golob se producira v lepih klasičnih prijemih in blokiranjih. Korner, ki ga v dvajseti minuti doseže Volga, ostane po njegovi zaslugi neizrabljen. Zopet celih deset minut boja v približni daljavi 20 ur od vrat Zarje — Turk naposled reši in odbije. Kmalu za tem vlovi Škapin žogo in zdirja proti nasprotnikovim vratom. Lep nizek strel prisili vratarja, da klone. Goal! šla še v svojo pravo formo. Da je bilo le Zarja si nekoliko opomore in vzdržuje žogo sredi igrišča.

Sodil je g. Sancin. Imel je dober dan, le dosti rok je izpustil. Zmagovalka: Golob; Turk, Pečar; Novak, Bucik, Škapin; Pangerc, Škrbec, Novak, Štok. S. R.

«Obzor» — «Sparta» 4-0 (2-0)
Zadnik 2, Vekjet, Škilan.

Omenjena prvenstvena nog. tekma je v bistvu zadovoljila; nje izid odgovarja več ali manj izidu, ki ga je občinstvo pričakovalo.

Skromna, za vsak še tako občuten poraz indiferentna skupina «Sparte» je še enkrat in to po pravici podlegla, kljub temu ča je odigrala v nedeljo eno svojih najlepših tekem. Prvi polčas, ki je videl le lahko premoč «Obzora» ali bolje bilancirano igro, je dal prednost v stroki popolnejši četi. Medtem ko je prišla napadalna vrsta «Sparti» le malokdaj do veljave, je nevzdržni marš «Obzora» globoko impresijoniral. Ugajala je posebno napadalna trojica slednjega, le škoda da je individualnost Palčiča uničila mnoge krasne akcije. Pri «Obzoru» dobra nadalje vrsta halfov, a v obrambi je popolnoma vladal Škilan. Njegov goal bo ostal pričujočim globoko v spominu, ker ni malenkost presenetiti iz daljave 45 m (polovica igrišča) takega vratarja, kot je Žerjal I. Dober, a malo zaposlen German. Poleg omenjenega vratarja se je pri «Sparti» še najbolj odlikoval Brišček I. Ugajala sta tudi Kocjančič in Brišček II. Sodnik g. B. Plesničar; dober le nekoliko površen.

«Obzor»: German; Škilan,Štok; Kovačič, Tominc, Kaligaris; Drugovič, Zadnik, Palčič, But, Vekjet.

«Sparta»: Žerjal I.; Kofol, Brišček I; Plesnar, Žerjal II., Klun; Strgavs, Santin, Kocijančič, Švagelj, Brišček II. —

Igrišče v začetku ima «Obzor». Napad «Šparte», ki ga razbije takoj v začetku But ter spravi svoje v napad. Nasprotnika se izkušata, igra se nadaljuje v jako počasnem tempu. Nekoliko oživi po goalu Zadnika (24'). Proti napadu «Sparte» sledi enak odgovor Obzoraševv. Žerjal I. in Brišček I. sta v obrambi neizprosna, vendar se posreči Vekjetu fuga, ki stane «Sparto» drugi goal (35'). Temu sledi neposredno akcija «Sparti», katere se German le s težavo ubrani. Žvižg sodnika najde Obzoraše v nasprotnem kazenskem prostoru. Polčas. —

Prvih 10 minut II. polčasa bilansirana igra, nakar se začenja opažati pritisk «Obzora», ki postaja čimdalje hujši. «Sparta» in sicer častno brani ter odbija močno, a Skok in Škilan sta v ozadju neizprosna. «Obzor» se polagoma strne v falango, «Sparta» je prikovana v svojem kazenskem prostoru. Sledi neubranljiv strel Zadnika in goal (19'). Trajni napadi «Obzora», katerim odgovarjajo le s težavo branilci «Sparte». Škilan, ki se nahaja v sredini igrišča, se polasti žoge ter strelja. Njegov strel je umerjen, mojstrski. Žerjal I., ki je s sigurnostjo dobrega vratarja uganil rekli bi predrzno namero Škilana, skuša blokirati, a to za trenutek prehitro. Žoga gre neizprosno v vrata ter se mogočno odbije ob ograji. (26') Upravičeno viharno odobravanje pozdravi čin Škilanov. Še druge brezpomembne akcije, nato konec.

M. M.

II. Divizija!

Rocol — Magdalena 2-2.

Tudi Rocol je v svojem lepem «exploits» v nedeljo presenetil. Vzdržati elan Magdalene, ki reflektira na mesto v prvi diviziji, ni lahko mladi in lahki četi, kakor je Rocol. Res je sicer, da ga je v nedeljo spremljala sreča, ker je Magdalena neizprosno oblegala njegova vrata — toda za jasnost veljajo številke in te govore v dobro Rocolu. Posebno njegov napad je ugajal, le da igralci ne drže še pozicije. Žoga ima še za vse preveč privlačne sile.

Sodil g. Smrdel. Svojo, ne baš lahko nalogo, je vršil dobro. —

«Adria» — «Tommaseo» 2-0.

Tommaseo je nastopil z 8 igralci, Adria z 10. Lepe igre, ki smo jo vajeni pri teh dveh četah, ni bilo, le napad Adrije je podal par lepih momentov. Dober je bil Smrdel III. in njegov vis-á-vis, Morel. Tudi Vrtovec je bil dober. Štok je premočan v strelih. Pri Tommaseu se je izkazal Sosič. Goale sta napravila Vrtovec in Morel. Vratar Petelin je ubranil kazenski strel, streljan od Sošiča.

Adria: Petelin, Krešević I. Šuligoj, Štok, Krešević II. Smrdel, Vrtovec II. Kosič in Morel. —

Sodil g. Smrdel. Dobro.

Jadran — Grad 3-1 (2-1)
Igrišče «Primorje».

Tekma je pričela precej pozno šele 10 min. pred 3. uro. Igra je bila precej živahna. «Jadran» je pričel takoj z napadom, ki se je pa vsakikrat razbil ob izvrstni obrambi Škerlavaja in Dolenca, toda v 17. min. se posreči Benčiču V., da poda žogo s svojega krila na levo, odkoder Resinovič I. strelja mrtvo na vrata. Gol — — — Kim se ne gane in gleda, jeli to resnica, toda sodnik žvižga trikrat in žoga gre na sredo igrišča. V 30 min. ena izmed sedmih rok «Jadrana» in prosti strel proti vratom Benčiča II., ki bi ga mogoče ubranil, da ni Majerovič, hoteč ubraniti, zgrešil, in žoga uide vratarju pod roko. Čez 2' zbeži Benčič V do kota in strelja paralelno z vrati. Škerlavaj hoče ubraniti, toda zgreši, ravno tako Dolenc. Resinovič I. se je dotaknel, Kim hoče braniti, toda prepozno, neubranljiv gol. V 42' strelja Resinovič II. na gol, Dolenc jo hoče ubraniti toda z roko, sodnik vidi in žvižga enajstmetrovko. Strelja Novak, toda poda jo nehote vratarju. V drugem polčasu oblega «Jadran» nepristano vrata «Grada», le nekaj fug posameznih igralcev pripelja žogo včasih na «Jadranovo» polovico, toda vsako akcijo razbije takoj v početku obramba «Jadrana» ki je bila še precej dobra, čeprav ji je manjkal njen Renzo De Vecchi — Resinovič III. V 22' rodi napad Resinoviča I Majerovičа in Novaka tretji gol «Jadran». «Grad poskuša izravnati toda brezuspešno. Sodnik zažvižga konec. Sodnik g. Suman je bil precej dober, dasi se je nekaterim zdel pristranski. Publika maloštevilna in prav malo navdušena. —br—

«Val» — «Pro Servola» 1-0.

Po občutnih porazih, ki jih je doživel «Val» v zadnjih tekmah, posebno v tekmi proti «C. I. Bancari» (4:0), se je zdelo, da je četa «Vala» v razsulu ali pa da ni prišla še v svojo pravo formo. Da je bilo le

poslednje res, so dokazali Valaši v nedeljo v tekmi proti močni četi «Pro Servola». Po sestavah, ki se niso posebno obnesle, se je posrečilo T. K. vendar enkrat najti pravi izhod. Bevc, ki je igral do sedaj v obrambi, je prešel kar na mah v krilo in je pokazal v nedeljski tekmi, da bo tudi v krilu na svojem mestu. Pavletič, ki je igral v rezervi, se je izkazal za pomaknitev v I. četo posebno hvaležen. V tej sestavi bo četa kmalu žela lepe uspehe.

O tekmi bi se dalo pisati obširnejše, tendar naj zadostuje, da se je izkazala četa «Pro Servola» vrednega tekmeca, kljub temu, da je stala skoraj ves čas v obrambi. V podkrepitev te trditve naj služi dejstvo, da so Valaši zabili gol zmage tik pred koncem drugega polčasa.

V četi zmagovalki je posebno ugajal Benevol je to igralec, ki vlije v igro vse svoje moči. Požrtvovalnost njegova ne pozna mej. Vredna druga sta mu Bizjak in Černigoj. Posebno poslednji se spopolnjuje od temke do tekme, da je veselje.

Napadalna vrsta je «marrirala» v nedeljo po vseh predpisih. Pečnik — v levem krilu — si je že po par tekmah prisvojil simpatije vse publike. Ko dobi on žogo, zaori po celem igrišču, ker je to znak, da pride žoga do vrat.

Markovič — leva zveza — je «prefrigan» pritlikavec, ki tvori s Pečnikom najmočnejšo stran vse čete. Tak par zasluži res vse priznanje. Pohvalo zaslužita tudi Renko in Krpan, ki sta imela v nedeljo obilo posla, ker sta bila postavljena pred najmočnejše igralce nasprotne čete.

Obramba ni imela posebnega posla, vendar se izkazala trdna pri vsaki nevarnosti.

Pred to tekmo se je odigrala prijateljska tekma med mladimi rezervami «Ponziane» in rezervami «Vala». Izid 1-1.

Gentlemani Jadrana — I. četa Jadrana 8-4

Ob veliki udeležbi gledalcev (skoro 1000) se je vršila na dan sv. Treh Kraljev, nogometna tekma med Gentlemani in I. četo Jadrana.

Igra je pričela točno ob treh z veliko premočjo gentlemanov, takoj v peti minuti zabije Rudolf 1. gol za gentlemane. Čez malo časa izravna Resinovič III po enajstmetrovki, ki pa jo je lahko zabil, ker je vratar sedel brez skrbi v vratih in pil svoj četrt črnega. Toda gentlemane je to le še bolj podžgalo, ker je takoj nato zabil Gašper drugi gol. Igra postaja vedno bolj živahna in Drdrin se razjezi, pa zabije kar tri goal-e in sicer prvega s peto. Tako konča prvi polčas. V drugem polčasu je bila igra še živahnejša posebno ker so igralci nekoliko menjali svoja mesta. Niti mislili si nismo, da je Cergonja tak tekač; bil bi izvrstno levo krilo. Prav posebno nas je iznenadil, ko je zabil dva gola z levico in pri tem tudi zgubil peto. Vsi so bili izvrstni, posebno pa obrambni trio Skabec, Blaž in Bt, ki bi bili v ponos marsikateri četi prve divizije. Mirko neprekosljiv, ravno tako Race. Rebula je še pristaš bolj težke igre, a je v splošnem izvrsten. Najboljši igralec obeh čet je bil prav gotovo Šturm. Vzor je bil vsem ostalim igralcev. Pokazal je, kako mora krilo držati svoje mesto. Toda smolo je imel pri zabijanju golov. 5 minut pred koncem bi se mu bilo skoro posrečilo, ko bi bila burja pihala od zapada, toda ta vražja burja ni hotela razveseliti občinstva, da bi videlo svojega ljubljenca kako zabije goal.

Sodnik g. Dobrila v prvem polčasu preveč popustljiv; v drugem nekoliko boljši, a še vedno pristranski. Malo je manjkalo, da ga niso radi tega drugi večer podvrgli težki operaciji, kateri bi se bil moral podvreči tudi Medica.

Slišali smo tudi, da misli svetovna četa» (tako se namreč nazivljajo naši gentlemani) v kratkem napraviti turnejo po Evropi (pa četudi gredo samo do Rodika); za takrat jim želimo veliko uspeha, še večjega kakor sedaj s prvo četo «Jadrana», ki se je pa tudi dobro izkazala ker je zabila «svet. igralcem» 4 gole. — br —

Vesti z Goriškega

LJUDSKO GLEDIŠČE - TRG. DOM

V soboto 16. ob 21. uri in nedeljo 17. t. m. ob 16. uri se uprizori toli pričakovana Schönherrjeva petdejanka «Žena - vrag». Igra je prepletena vseskozi s filozofičnimi zapletjaji, ki drže gledalca neprestano v intenzivnem razpoloženju ter ga postavljajo iz ekstrema v ekstrem. Ženska vlada svet, pa naj si bo zlepa ali zgrda...

Nudila bo ta igra našemu občinstvu prav gotovo dokaz umetniškega užitka. V vlogah nastopijo: Mervičeva, Košuta in Malnaršič. Režira Košuta.

GORIŠKE MESTNE VESTI
Iz vrst goriškega fašja

Tudi Slovencem znani odvetnik Rudolf Caprara nastopi te dni zopet na političnem mejdanu. Sodnijske oblasti so ustavile postopanje proti njemu, ker niso dejanja, katerih je obdolžen, nikak zločin.

Mnogi izmed goriških Italijanov si mnogo obetajo od njegovega povratka k političnemu udejstvovanju, češ da bo njegov energični značaj pripomogel mnogo k temu, da se poležejo razpori v goriškem italijanskem taboru. Upajo tudi, da bo ustavil s svojim vplivom vrsto ukrepov, ki so deževali zadnje tri mesece na Gorico ter ji doprinašali vedno večjo škodo, osamljenost itd. Bolniška blagajna, ukinjenje trgovske zbornice, zavožena zadeva glede električne centrale na Soči so bile le glavne točke celega sistema škodljivega Gorici. Ravno njegovo zavzemanje za interese goriškega mesta, pravijo dotični goriški Italijani, so povzročile tožbo proti njemu ter mu preprečile kandidaturo pri zadnjih političnih volitvah.

Tudi mi Slovenci smo imeli priliko občutiti njegovo delovanje. Bil je član raznih komisij ustanovljenih za rešitev manjšinskega vprašanja na Goriškem. Bavil se je zelo s posredovanjem za vojno odškodnino in s pozidavo porušenih hiš. Posebno poznajo radi tega odvetnika Capraro Grgarci in Banjščarji, kjer je Caprara deloval s svojim stavbenim podjetjem. Precej se je pečal tudi odvetnik Caprara z ustanavljanjem fašistovskih sekcij po slovenskem delu dežele. S kolikim uspehom lahko vsakdo dnevno ugotavlja. Škoda za izgubljeni čas.

Sedaj nastopi seveda odv. Caprara zopet na mesto vodilnega moža v goriškem fašju. Smo zelo skeptični, kar se tiče upanja, da bo on s svojim delovanjem dosegel ugodne ukrepe pri višjih oblastih za goriško mesto. Na vsak način bo nastopila z njim najbrže doba čiščenja in točnega opredeljenja posameznih skupin. Ako se mu ne pripeti zopet kaka slična sitnost kot ravnokar končana, bo pri prihodnjih bližnjih političnih volitvah videl ostvarjeno svojo željo: kandidatura za ravnokar določeno goriško volilno okrožje.

Za nas Slovence pomeni njegov nastop živahnejše zanimanje in ukrepe za širjenje fašizma v slov. delu dežele konkurenco z nerodnim in nespretnim profesorjem Cavalottijem in njegovo slovensko «Kamičjo nero».

Slovenci so imeli svoje misijonske dneve od 3—6 januarja. Cerkev svetega Ignacija je bila, posebno zadnji dan popoldne prepolna goriškega slovenskega ljudstva. Lepo cerkveno petje je precej pripomoglo k večjemu uspehu te cerkvene svečanosti. Pridige misijonarja Poharja so posebno privlekle nase pozornost vernikov.

Tatovi na delu. Neznanim tatovom se je posrečilo privzdigniti tečaje in odpreti okno v delavnico krojača Alojzija Simonetti-ja. Plen, ki so ga vzeli s seboj, je zelo raznovrsten, kar kaže, da niso mnogo izbirali, marveč pograbili, kar jim je prišlo pod roke. Odnesli so bicikelj «Flora», pri katerem je bila edina ta sreča, da še ni imel občinske znamke za l. 1926., sicer bi bil lastnik še ob 10 lir, nekaj blaga, pravkar končano obleko, 50 kg svinjskega mesa, o katerem se vsi čudijo, da se je hranilo v krojaški delavnici. Skupna škoda, ki jo bo moral trpeti nesrečni krojač, znaša 4000 lir. O tatovih ni seveda ne duha čeprav so imeli s seboj tako množino dobro prekajene in prijetno dišeče svinjine, ne sluha, čeprav je ukradeni bicikelj nekoliko škripal. Ti tatovi, kakor menda večina, morajo biti zelo prefrigani. Dobro so vedeli, kako se trudijo krojači pred pazniki, kako žrtvujejo cele noči, da ustrezajo svojim odjemalcem z novimi oblekami, ko pa pride novo leto, poberejo krojači lepe vsote in se preskrbe z živežem za delj časa. To je bilo znano lopovom, napravili so obisk in ne — zaman. Krojači, trgovci, obrtniki in vsi drugi meščani in okoličani, varujte se tatov!

Neznani okradenci. Navadno so pri nas tatovi neznani, v Gorici se je pa zgodil slučaj, ko so seveda tatovi tudi neznani, a zraven tega je neznana tudi oseba, kateri so bili predmeti ukradeni. Neka deška družba, ki se je igrala pod Kostanjevico, je zagledala za grmom razne predmete, ki se uporabljajo v cerkvi, toda vsi predmeti so bili razbiti. Stvar se je seveda javila karabinerjem, ki povsod poizvedujejo, odkod in komu so bili ukradeni predmeti. Do sedaj oblast še ni izsledila lastnika ukradenih predmetov.

DROBNE VESTI IZ BRD

— **Fojana** (Stara korenina — umrla). Te dni je umrl v naši vasi 88-letni Bavcon Ivan, kovač. Še prav do zadnjega leta je hodil peš v Videm ter se mu ni prav nič poznalo osem križev na hrbtu.

— **Hlevnik.** Naše prosvetno društvo «Zarja» je moralo v svojih par mesecih življenja pretrpeti že obilo preganjanja. Še celo oblavili so njegovo delovanje za par dni. Vse to se je pa zgodilo na šuntanje in krivo poročanje neke ženske osebe, katere ime bomo priobčili o priliki. Sedaj je zopet preklicala neprilike nad društvom. Ludvik Fabricij, veličina dolenjskega fašja, je pretil s požigom. Ves odbor — je zaukazal — naj se predstavi orožniškemu marešjalu v Dolegni. Očitajo društvu, da je protidržavno in bogve kaj. Fantje o vsem tem pa ne vedo ničesar in se le žele izobraževati ter čitati knjige, časopise, zapeti kako pesem itd. Sicer se pa vsi ljudje v zapadnih Brdih čudijo Fabriciju, kako se je zadnja leta prelevil.

Ker vedo, da obstojajo v vseh drugih vaseh enaka prosvetna društva, in pa ker se zavedajo, da njihovo društvo ne dela prav ničesar, kar bi bilo proti postavi, vztrajajo vrli Hlevničani pri tem, da njihovo društvo še nadalje živi.

Orožniškega marešjala v Dolenjah pa opozarjamo na pretnje Fabricija, da potrebno ukrene.

Petintridseletna žena znanega posestnika Alojza Sirka je nemudoma preminila. Naj ji sveti večna luč!

— **Dobrovo.** Razmere na dobrovski pošti postajajo vedno bolj neznosne. Sedaj se uraduje tamkaj le še 2 uri na dan in ljudje radi tega čakajo zastonj. Da, nekateri nosijo rajši na pošto v Gorico, ker je poslovanje že tako neredno, da se ne morejo več nanje zanesti.

SOLKAN

Te dni je malo manjkalo, da ni končalo vsled — kako bi rekli — nespametne, izmišljene denuncijacije par družinskih očetov v zaporu. Solkanci vedo od sedaj zanaprej za eno osebo več, pred katero se imajo paziti in s katero je bolje, da ne občujejo.

RENČE

Umrl je g. Angel Hebat, posestnik in mesar, iz znane narodne družine Hebatov iz Renč. Pokojni je bil tudi vnet čitatelj našega lista. Naj počiva v miru.

PODGORA

Pri nas imamo ogromne industrijske naprave z lastno električno centralo. Iz Podgore gre električni tok visoko v Gore in pa daleč tja v Vipavo in celo Postojna dobi v kratkem električno luč iz Podgore. Spričo tega dejstva bi človek mislil, da imamo v naši vasi svetle noči, kot so svetli solnčni dnevi. Žal, da ni tako! Svetle noči imamo le tedaj, ko nam luna sije, drugače smo po noči skoroda v temi. Posebno skozi Grojno je sleherna noč temna in vendar je ta cesta zelo nevarna. Kaj je krivo, da ni luči? Enako bi bilo potrebno, da se napelje električni tok tudi skozi Cerje. Čudno je, da se pusti taka prometna cesta brez razsvetljave! Kdo nam odpomore?

Novnapis. Blizu podgorskega županstva je tabla: E' vietato di lavare... Je prepovedano **umivati...** Prestava ni točna! Popravite!

IZ VRTOJBE

Danes, hvala Bogu, nimamo nič poročati o tatvinah, zato ker smo to storili pred tremi dnevi. Nekaj počitka pa moramo privoščiti tudi neznanim zlikovcem in vseh ukradenih kokoši tudi še niso mogli pojesti, tudi če so jih jedli za zajtrk, kosilo, malojužno in večerjo. Sedaj imamo nekaj drugega na srcu in to je naša električna napeljava. Vsa naša občina je prepredena z žicami, imamo kabino, kjer bo menda transformator, v vsaki hiši vise že hruške in hruškice, večje in manjše žarnice, v cerkvi je naravnost divota gledati lepo število žarnic, vse hišne številke, oziroma njihovi gospodarji imajo že sklenjene in podpisane pogodbe, določene so cene za posamezne ure, števci so postavljeni, vse je na tem, da postane Vrtojba najbolj razsvetljena vas daleč okrog — manjka nam samo zveza s centralo. Če pa ni zveze, ni elektrike ne iz Redipuglie ne iz Podgore in ljudje si svetijo še vedno s petrolejkami, svečami in v cerkvi sveti samo večna luč. In to je tudi nekaj: imeti vso električno napravo, samo elektrike ne!

OZELJAN

(Kako umira kmet). 84-letni Franc Spacapan se je podal kljub svoji visoki starosti kot običajno po krmo za živino. Pri tem pa je padel tako nesrečno, ker se mu je noga spodrsnila, da je udaril s temenom ob kameniti tlak. Bil je na mestu mrtev. Po običajni ugotovitvi smrti od strani orožnikov so ga prenesli na mrtvaški oder. Skozi srca vseh Ozeljanov je šinila topla želja: Nagle in neprevidne smrti reši nas, o Gospod!

TOLMIN

(Še žalostni odmevi). 15 februarja ob 10. uri in pol se bo vršil na tolminski sodniji občni zbor upnikov propadle tolminske stavbene zadruge. Dosedanji upravitelj konkurzne mase inž. Mercusa se bo zamenjal z drugim.

MALI OGLASI

17 LETEN mladenič, vešč slovenskega in italijanskega jezika, s 3 letno prakso, želi vstopiti kot praktikant v večjo trgovino najraje v mesto. Naslov pove upravništvo. 44

GOSPA, sama, mlada, izobražena, izvežbana v trgovini in v vseh hišnih delih išče službo pri gospodu samem tudi izven mesta. Naslov pove upravništvo. 45

DEKLICA 15 letna, poštena se sprejme za nadzorovanje otroka v popoldanskih urah. Ponudbe pod «Pridna» na upravništvo. 46

SOBA se odda moškemu za L 400 mesečnih s hrano vred. Via Giulia 22/5. 41

VAJENCA sprejme buffet, via Milano 17. Dobi tudi hrano. 42

URADNICA ali gospa se sprejme na stanovanje in hrano. Naslov pri upravništvu 43

ORKESTRON, dva valjarja, 16 komadov, se proda. Naslov pove upravništvo 27

KONTROLNA blagajna, 999, skorzj nova, se proda. Naslov pove upravništvo 28

ENONADSTROPNA hiša, z dvoriščem, vrtom 700 m² v obsegu s sadnimi drevesi in trtami, v Tržiču (Monfalcone) via Trieste št. 107, se proda ali da v najem takoj. V pritličju se nahajajo dva prostora za prodajalce, soba za shrambo, hlev, v prvem nadstropju: 3 sobe. sobica, kuhinja, električna razsvetljava. Pojasnila daje Peter Lonzar, Tržič (Monfalcone) 38

BABICA, avtorizirana sprejema noseče. Govori slovensko. Slavec, via Giulia 29. 64

Dr. Rudolf Zaletel

zdravnik za notranje, kirurgične in ženske bolezni 138

ordinira od 9—12 in od 14—16 ure

v Kozleku štev. 159

pri II. Ristrici

ODVETNIK

IVAN SUŠANJ

je odprl pisarno 135

v Bernikovi hiši v POSTOJNI

Odlikovana in obče znana tovarna kisa

FRANC KRALJ

GORICA - Via Cappuccini štev. 9 - GORICA

priporoča svoj naraven in po novem zakonu izdelan kis. 136

Cene zmerne. Postrežba točna.

✝

Zavratna in mukepolna bolezen nam je odtrgala v cvetu mladosti, daleč od domače grude, dobrega sina, brata, nečaka in strica gospoda

Vladimira Rutar

absol. jurist

previdenega s svetotajstvi za umirajoče.

Pogreb ljubljenega pokojnika se bo vršil na Mirogoju v Zagrebu, dne 11. prosinca ob 4 popoldne.

GORICA, dne 10. prosinca 1926. 713

Matija Rutar, višji sodni svetnik v p. in **Ernestina Rutar** roj. **Zottig,** stariši. **Nuči, Fany Pazdera, Marija,** sestre. **Rudi, Karluči,** brata. **Carlina Leonardig,** stara teta. **Ernica,** nečakinja.

✝

Globoko potrti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je danes po noči po kratki in mučni bolezni nenadoma preminul naš ljubljeni soprog, oče in tast

Franc Gruden

posestnik in trgovec

Pogreb predragega se bo vršil v torek 12. januarja ob 4 pop. iz hiše žalosti na domače pokopališče.

NABREŽINA, dne 11. januarja 1926.

Justina roj. **Košuta,** soproga. **Dr. Igo** odv. koncipijent, **dr. Franc,** zdravnik, **Josip, Olga, Dora, Polda, Danila** por. **Vujović, Oskar, Nada,** otroci. Prof. **Savo Vujović,** zet.

PODLISTEK

E. PHILIPS OPPENHEIM:

Čuden slučaj gospoda Jocelyna Thewa

Prevel **France Magajna.**

«Jaz postopam, kakor mi je naročeno,» je dejal ta. «Za deljenje lože nimam ničesar naročenega.»

«V takem slučaju stoji proti vam ponudba dvestopetdeset gvinej. Seveda, čim več denarja dobimo tem bolje — Rdeči križ ga potrebuje mnogo — vsekakor se mi zdi, da je sedanja ponudba dovolj visoka. Kajpada, ako ne moremo drugače ukreniti, moram nadaljevati z dražbo.»

«Dvestopetinsedemdeset gvinej.»

«Tristo,» je odvrnil Jocelyn Thew hladno. «En trenutek, gospod Bobby!»

Sklonil se je naprej in zašepetal nekaj besed dražbeniku na uho. Slednji je prikimal in se obrnil proti nasprotnemu ponudniku.

«Ali vam je znano, gospod,» je vprašal, «da je treba najemnino plačati takoj v gotovini? Ob zaključku prodaje moram imeti bankovce v roki.»

«Tedaj boste toliko počakali, da jih dobim,» se je glasil boječi odgovor. «Pri sebi imam samo dvstopetdeset gvinej.»

Dražbenik je odkimal.

«O čakanju ni niti govora,» je rekel. «Če imate pri sebi več nego dvestopetdeset gvinej, pripade loža drugemu gospodu za tristo.»

«Ko bi se na to spomnil prej,» je rekel Jocelyn Thew prijazno, «bi najbrž nekaj malega prihranil. Vsekakor se ne hudujem, ko gre za tak plemenit namen.»

Množica občinstva je odobravajoče zamrmrala in predno je bila izrečena nadaljna beseda, je kladivo dražbenika udarilo na mizo. Jocelyn Thew je stopil na stran in odšel tristo gvinej v bankovcih in prejel za nje vstopnico lože. Komik mu je krepko stisnil roko.

«Jako plemenit prispevek, gospod,» je rekel. «V čast mi bo ser spomniti tega tekom predstave.»

Jocelyn Thew mu je primerno odgovoril in polagoma odšel. Njegove oči so švigale na vse strani, da bi opazile premaganega tekmeca. Našel ga je, ko je bil slednji baš na potu proti glavnemu izhodu.

«En trenutek, gospod,» ga je prosil.

Nagovorjeni je postal, ko je pa videl, kdo ga je ogovoril, je nadaljeval svojo pot, češ da se mu zelo mudi.

«Spremil vas bom do izhoda,» je rekel Jocelyn Thew. «Radoveden sem, čemu ste tako želeli dobiti ložo A. Ali bi mi hoteli povedati, za koga ste jo kupovali? Mogoče je, da vam jo odstopim.»

«Meni je bilo naročeno, da naj ložo kupim in da smem ponuditi do petsto gvinej,» je pojasnil oni tako neodločno. «Na nesrečo vam ne morem zaupati imena osebe, katero sem zastopal.»

«Vsaj svoje lastno ime mi lahko zaupate.»

Tujec je podvizal svoje korake.

«Zaupal vam ne bom ničesar,» je rekel odločno. «Zbogom, gospod!»

Jocelyn Thew se je globoko zamišljen vrnil nazaj. Kupil je tu pa tam kaj malega in izgledal kakor človek, ki se trudi, da bi razmotal težko uganko. Ko je stopil iz enega veseličnih šotorov, je naletel na Katarino in njenega brata.

«Zamudili ste dražbo,» je rekel poslednji, ko so si stisnili roke, «in lože ne boste več dobili. Ali veste, za koliko je šla?»

«Za tristo gvinej,» je odvrnil Jocelyn smehljaje se. «Jaz sem plačal to svoto.»

Oba sta osupnila.

«Za tristo gvinej?» je ponovil Rihard.

«Lahko sem zadovoljen, ker sem jo dobil za toliko. Proti meni je bil neki neznan ponudnik, ki na srečo ni imel dovolj gotovine pri sebi, domnevam pa, da je bil pripravljen ponuditi mnogo več.»

Nekaj sekund so stali molče. Katarina se je nervozno zasmejala.

«Kaj to pomeni?» je vprašala.

«Nekoliko kaprice od strani nekega milijonarja, mislim,» je odvrnil Jocelyn Thew brezskrbno. «Pa čujta, namesto da gremo nocoj najprej k obedu, se bomo sestali v gledališču, če je vama prav. Mislim, gospodična Beverley, da vam bo ugodno tako, ker se boste tako nemoteno lahko pogovorili s svojim bratom, predno odide. Jaz se imam pa sestati z nekim svojim prijateljem, ki ima priti nekako ob času našega domenjenega obeda. Ob pol deveti uri vaju bom čakal v loži. Postaja Charling Cross je blizu in vam Rihard gotovo ni treba oditi pred deseto uro?»

«Izvrstno,» je rekel Rihard, «tudi meni ugaja ta načrt.»

Jocelyn Thew se je poslovil od obeh in polagoma odšel proti izhodu, toda ni še dospel do tam, ko je naletel na Crawshaya, ki je spremljal Noro. Vsi trije so nekaj časa govorili medsebojno, potem pa se je Crawshay naglo obrnil, kakor da je zagledal nekega znanca med množico.

«Oprostite me za trenutek, gospodična Sharey,» je rekel. «Upam, da bo gospod Thew prijazen, da vas zabava nekajhipov.»

«Morda,» je omenil Jocelyn Thew, ko je Crawshay izginil, «ste tudi drugače potrebni moje pozornosti, kaj, Nora?»

Skomizgnila je z rameni in mu pogledala naravnost v oči. V njenih se je zrcalila kljubovalnost.

«Hm,» je menila, «London sam zase je dolgočasen kraj. Življenje samevajočega človeka je tudi tako.»

«Vašim izbiram bivališča ali tovarištva se ne upiram,» je odgovoril, «čeprav se mi zdi zares nenavadno, da se vi, ki sem vas vedno smatral za svojo prijateljico, zbadate v družbi človeka, ki je moj odkrit sovražnik, tistega človeka, ki je prisegel, da me uniči.»

PODGORA

Stara navada, sta si mislila Krajt in Simonetti, ko so ju orožniki zopet aretirali, češ da širita komunistično propagando. V koliko poznamo njun značaj in pa budnost in čuječnost podgorskih orožnikov, ni ta aretacija zadnja v njunem življenju. Drugo vprašanje je pa, ali se z aretacijami da ustaviti in izruvati idejo. Menimo, da se že mora s povsem dugačnimi sredstvi pobijati idejo, katero kdor si bodi smatra za napačno.

TEPEŽ V PODGORI

V kavarni Cecutta v Podgori so se bili že precej pozno sporekli in sicer brata Callegaris Anton in Jožef in Kogoj Anton in Ipavec Albert. Prepir je trajal precej časa. V tem je prišla policijska ura in kavarnar je izpraznil svoj lokal. Zunaj na cesti se je prepir nadaljeval in je krvavo končal: Starejši Calligaris je dobil z nožem sunek v ledvice, njegov mlajši brat pa lahko in nenevarno prasko na hrbtu. Prvega je prepeljal takoj Zeleni križ v goriško občinsko bolnišnico. Kogoj in Ipavec sta bila aretirana.

IZ KANALSKEGA OKRAJA

Pijavka naših kmetov

Neki gospod, ki je stanoval po vojni v Gorici, ki je bil nekoč tudi uradnik pri nekem državnem uradu v Gorici, pošilja našim ljudem potom odvetnika opomine za neko delo, ki ga je menda napravil v zadevi vojne škode. Res je, da nam ni ta gospod prav nič ali malo pomagal. Za njegov trud smo mu pa nosili masla, kokoši itd. Sedaj pa nas toži potom goriških odvetnikov za precej visoke zneske. Zraven tega zaračuna še odvetnik prav mastno svoj trud.

V veliko korist bi bilo našim ljudem, če bi se tega gospoda poučilo, da je bil on v resnici že davno plačan za tisto malenkostno opravilo, ki ga je imel za nas. Kaj pa nam je napravil? Peljal nas je na banko na Travnik, kjer smo podpisali mi ali pa on neke papirje za predujem. Ali pa pokazal nam je hipotečni zavod in pisal kakšno pismo v Trst. No, in to je bilo vse njegovo delo za nas, uboge reveže. Takšni ljudje so v resnici prave pijavke našega težko zasluženega denarja.

Prip. ur. To je zopet ena izmed običajnih silno aktuelnih pritožb našega ljudstva, prijavljenih našemu uredništvu.

IZ KAMENJ NA VIPAVSKEM

Dne 6. t. m. je sklicala domača zavarovalnica za govejo živino zborovanje, na katerem se je obravnavalo o mlekarski zadrugi. Za poročevalca o mlekarski zadrugi se je naprosil g. inženir Podgornik iz Gorice.

Ta je pojasnil podrobno pomen mlekarske zadruge v tem času, ko je treba vsestranski napredovati, da ne utonemo v obupu in malomarnosti. Navzočih — nad 60 gospodarjev — so z živim zanimanjem sledili gospodu predavatelju.

Po raznih vprašanjih in pajasnilih se je izvolil pripravljalni odsek, ki naj vzame vso zadevo v svoje področje ter skuša pripraviti vse potrebno za ustanovitev prepotrebne zadruge.

G. Podgorniku — predavatelju se je izrekla iskrena zahvala z zaupanjem, da bo njegov trud rodil dober uspeh.

Reška pokrajina

ILIRSKA BISTRICA.

Ustanovitev stavbene zadruge. Pred kratkim se je ustanovila stavbena zadruga za ves sodni okraj Il. Bistrica. Izvoljeni odbor je že uredil v glavnem formalnosti, ki jih zahteva zakon. Člani, ki so se že priglasili k zadrugi, kakor tudi tiste osebe, ki se nameravajo priglasiti na novo, so naprošeni, da se čim prej zglasijo pri zadružnem blagajniku g. Alojziju Grm v pisarni g. dr. Karla Ferluga v Il Bistrici, da plačajo svoje deleže. Odbor.

Gospodarstvo.

IZ URADA TRŽAŠKE KMETIJSKE DRUŽBE V TRSTU

Kravo molzemo pri gobcu!

Kakor je ta pregovor star, tako je resničen. Da, čim bolj napreduje znanstvo in ž njim umna živinoreja, tem več vrednosti ima ta pregovor.

Naša živinoreja ima danes še svoje najboljše dobičke pri reji krav v svrho pridobivanja mleka, ker se ta izdelek v bližini mest najboljše proda. Da bi pri nas gojili živino samo za meso, kakor se to dogaja ponekod v drugih deželah, za to so naši pašniki preubogi in naši travniki preveč redki. Naši živinorejci, posebno v bližini mesta, so navadno celo prisiljeni kupovati tudi seno. Ker je pa kupljeno seno za krmo razmeroma drago, poleg tega pa morajo kupovati naši živinorejci še vso drugo slabo in močno krmo, morajo paziti vedno pri krmljenju, da bo krma čim več izdala ter stala čim manj. **Molzna krava jim mora biti takorekoč stroj, s katerim dobijo svoj v krmi naloženi denar v najkrajšem času in z največjim dobičkom nazaj.**

Stroj je pa le tedaj najbolj dobičkanosen, če ž njim pravilno postopamo. Tudi z molzno kravo moramo pravilno postopati in to posebno pri krmljenju.

V zimi primanjkuje živinorejcu večkrat dobrega sena. Cena mu je v tem času tudi navadno izredno visoka. Razen tega pa moramo še pomisliti, da povprečno dobra molzna krava izloči z mlekom več redilnih snovi, nego jih lahko sprejme s senom. Za molzno kravo je navadno seno le količinska krma, kakor je na primer za človeka slabo zabeljen krompir ali recimo kruh. Če hočemo, da bo človek zdrav in sposoben za težje delo, si mora zboljšati tudi hrano s koščkom mesa, z jajcem ali pa z močnejšo zabelo. Istotako moramo tudi molzni kravi zboljšati navadno seno s tem, da ji polagamo zraven še tečno krmo, kakor n. pr. otrobi, moko, oljnate tropine itd. Posebno važnost pa zavzema tečna ali močna krma predvsem tedaj, ko polagamo kravam odnosno živini sploh slabšo krmo, nego je dobro seno. Med slabšo krmo prištevamo močvirnato in gozdno seno, razno slamo ter pleve. Pivne tropine (trebe) in grozdne tropine lahko tudi prištevamo k slabši krmi, katero nazivljemo navadno **količinska krma,** dočim izražamo tečno hrano s **kakovostno krmo. Za pravilno krmljenje je neobhodno potrebno, da je razmerje količinske in kakovostne krme, katero polagamo živini, pravilno.**

Navedeni zakon velja za vsako živino, za molzne krave pa še posebno s pripombo, da čim več hočemo molzti, tem več moramo pridejati. Želodec krave je pa omejen; vsled tega moramo znižati količinsko krmo in pridejati kakovostne krme, ako hočemo, da bo krava dala več mleka kakor do sedaj. Nasprotno pa, če odvzamemo recimo kravi, katera je dobivala do sedaj dnevno 15 kg najboljšega sena, 5 kg sena in nadomestimo to s količinsko krmo, recimo 4 kg slame, tedaj bo krava gotovo dajala skoro eno tretjino manj mleka ali pa bo pešala. Jasno je torej, da kravi odnosno živini sploh ne zadostuje samo količina, ampak biti mora tudi kakovost.

Vprašanje je samo še, kakšno kakovostno krmo bomo polagali živini. Odgovor je kratek: **Polagali bomo zdravo in najcenejšo tečno krmo.** Glede zdravosti tečnih krmil je pripomniti, da so razna tečna krmila, katera dado slab duh ali okus mleku, odnosno mesu in izdelkom mleka. Tako na primer pokvarjena moka, ribji tran, repicove tropine itd. Glede cene je pa vedno uvaževati obseg hranilnih snovi v dotični krmi. Najvažnejše so beljakovine. Moka jih obsega navadno 6 do 8 od sto. Otrobi večkrat celo 12 od sto. Vsa ta kakovostna ali tečna krmila pa prekašajo gotovo orehove in sezamove tropine, katere obsegajo nad 38 od sto beljakovin. **Orehove in sezamove tropine so torej trikrat bogatejše na beljakovinah nego pšenični otrobi.**

Cena orehovih in sezamovih tropin je danes okoli 150 lir za 100 kg. V primeri z vrednostjo otrobov bi stale lahko vsaj 350 lir. Ni torej dvoma, da so te tropine najcenejša kakovostna krma pri današnjih cenah. Saj nadomesti 1 kg tropin lahko vsaj 5 kg dobrega sena.

Hočemo li torej, da nam bo dajala krava več mleka kakor dosedaj, tedaj moramo napolniti njen želodec, kateri je vedno enak, z boljšo hrano kakor do sedaj. Glede količine tečne krme veljaj že preizkušena množina, in sicer damo molzni kravi srednje velikosti dnevno približno 4 kg otrobi, odnosno 2 kg orehovih ali sezamovih tropin, koruzne krmne moke pa vsaj 3 kg.

Položaj na trgu železa

Železo je kakor kava, bombaž, sladkor in riž svetovni trgovinski predmet. Železo in kovine igrajo v današnjem modernem življenju eno izmed najvažnejših vlog. Železni in kovinski trg lahko smatramo kot izredno važen in občutljiv barometer, kajti zmanjšano povpraševanje po železu in kovinah nam vselej podaja jasno sliko gospodarskega položaja posameznih držav. To dejstvo velja predvsem za povojna leta. Železni trg nam v primeri z efektnimi borzami nudi to-le prednost, da namreč izključuje skoro vse borznotehnične in špekulativne manevre. — (Tako moremo reči za Evropo, medtem ko je amerikanski železni trg le v neznatni meri podvržen špekulativnim dogodkom). — Spričo tega dejstva prihaja v Evropi zakon o ponudbi in povpraševanju po dejanskih pogojih do svoje popolne veljave. S tega vidika kaj lahko presodimo gospodarski položaj Evrope ravnokar preteklega leta, ako samo pobliže preiščemo razvoj evropskega železnega trga. Omejili pa se bomo le na najmerodajnejše železo proizvajajoče države, ki so: Anglija, Nemčija, Francija in Belgija.

Najprej je treba poudariti, da se v preteklem letu niso v celoti izpolnila pričakovanja merodajnih evropskih gospodarskih činiteljev, ki so govorila o daljnem razvoju in konsolidaciji evropskega gospodarstva. Čeravno pa se je gospodarski položaj Evrope v primerjavi s prejšnjimi leti znatno zboljšal, se še vedno ne more govoriti o kaki stabilizaciji evropskih gospodarskih razmer. Gospodarske razmere so se tekom vojne in po njej v pogledu produkcije in razdelitve znatno premaknile. Z ozirom na produkcijo je treba omeniti, da so v mnogih državah nastale nove narodne industrije, katerih obstoja ne favorizira nobena upravičena podlaga in katere se vzdržujejo na površju edinole s pomočjo izredno visokih zaščitnih carin. Tako lahko omenimo n. pr. Italijo, ki si je ob popolnem pomanjkanju premoga in drugih rudnin ustvarila težko industrijo, katero hoče z vsemi na razpolago stoječimi sredstvi tudi ohraniti. Isti slučaj opažamo v vseh balkanskih državah. Slično stanje nahajamo celo v prekmorskih državah: indijski napori za ustvaritev in vzdrževanje domače železne in jeklene industrije so karakteristični znaki za težke gospodarske razmere sedanje dobe.

Iz krogov evropske železne industrije so proti koncu leta ponovno prodirali v javnost glasovi, ki so podpirali potrebo po mednarodnem sporazumu železne industrije. Čeravno je bila na podlagi locarnske konference dana večja možnost za tesnejše skupno delo evropske železne industrije, ni bilo mogoče v tej smeri zabeležiti nikakega uspeha. Celo pogajanja o konvenciji glede železniških tračnic — ki je pred vojsko obstojala — so se razbila. Tudi ideja evropskega cevnega kartela se ni uresničila in nemški, češkoslovaški in poljski producenti so ostali s svojim predlogom popolnoma osamljeni. Stremljenja češkoslovaške železne industrije za poglobitev tesnejših produkcijskih odnošajev niso uspela. Ustvaritev železnih kartelov v okviru posameznih nasledstvenih držav je v večini slučajev naletela na odpor. Samo v Franciji so se vzdržali dogovori med producenti. Nemški producenti so se trudili okrog nadaljnje izgradbe že obstoječih kartelov.

Položaj na denarnem trgu je igral v evropski železni kupčiji skozi celo leto zelo pomembno vlogo. Ona je bila vse prej nego zadovoljiva. Napetost mednarodnega denarnega trga je bilo kaj lahko spoznati po visoki obrestni meri, pomanjkanju kapitala otežkočenju dovoljevanja kreditov itd. Ta napetost je jasno dokazala, da se nahaja Evropa še vedno pod pritiskom vojnega gospodarstva. Kupna moč v posameznih državah je bila vse prej nego zadovoljiva. Tudi je bilo vsakemu posamezniku popolnoma jasno, da mora priti prav kmalu do celokupne rešitve vprašanja medzavezniških vojnih dolgov, ako se hoče med produkcijo železa in konsumom doseči boljše odnošaje. Stališče, ki ga v tem pogledu zavzemajo Zedinjene države, je zelo egoistično. Vsakdo se mora čuditi, da je previdni severni Amerikanec tako slep za nevarnosti, ki mu spričo obubožanja Evrope prete.

Finančna kriza Francije se jasno izraža v premikanju produkcije evropskih držav. Medtem ko ni igrala Francija v svetovni železni industriji pred vojno nikake merodajne vloge, narašča po končani vojni njen vpliv na evropskem trgu z ozirom na dejstvo, da si je pridobila nemške železne rudnike. Francoski vpliv pa je prišel do popolne veljave šele v zadnjih dveh letih, v katerih nastopa Francija na evropskem železnem trgu kot zelo mogočen činitelj. Ta pojav se vrši pod za Francijo zelo neugodnimi razmerami. Stalno padanje francoskega franka je imelo za posledico cenejše produkcijske stroške, večje možnosti plasiranja francoskega železa in s tem v zvezi povišanje produkcije, toda kljub temu krije to stanje v sebi kal cele kopice nevarnosti, ki izhajajo iz neurejene francoske denarne veljave. Že proti koncu ravnokar preteklega leta se je opažalo, kako je vplivala na notranje in zunanje konsumente skrb za nakup pred povišanjem produkcijskih stroškov. Cene rastejo in v naglem tempu prehitevajo frank. Iz tega sledi, da bo treba prav kmalu omejiti produkcijo železa.

V naslednjem odstavku podajamo podatke o produkciji nekoliko let v milijonih ton. Podatki za leto 1925. se pa bodo za mnogo razlikovali:

	1913	1923	1924	1925
Surovo železo:				
Nemčija	19.3	4.4	7.6	10.3
Francija	5.1	5.3	7.5	8.3
Anglija	10.3	7.4	7.4	6.2
Belgija	2.4	2.2	2.8	2.6
Surovo jeklo:				
Nemčija	18.6	5.9	9.6	12.5
Francija	4.6	5.0	6.9	7.3
Anglija	7.7	8.5	8.3	7.4
Belgija	2.4	2.3	2.9	2.5

Omembe vredno je nazadovanje angleške produkcije železa. Razmere, ki vladajo od začetka leta 1925. na angleškem železnem trgu, so bile naravnost obupne. Cene so stalno nazadovale in šele proti koncu leta se je začela situacija obračati na bolje. Cene so se začele polagoma dvigati.

Na belgijsko produkcijo je vplival zelo neugodno delavski štrajk v sredi preteklega leta. Medtem ko je produkcija surovega železa znašala v marcu 1925. 281.560 ton oziroma 261.900 ton surovega jekla, je v avgustu nazadovala na 166.300 oziroma na 147.100 ton. Produkcijsko stanje se je po tem mesecu začelo boljšati, toda vseeno ni doseglo številk prve polovice preteklega leta.

Produkcijo luksemburškega surovega železa lahko cenimo na 2.3 milijona ton, a produkcijo surovega jekla na 2 milijona ton. Naročila so bila spričo belgijskega štrajka zelo ugodna. Luksemburški trg pa je proti koncu leta ponovno občutil francosko in belgijsko konkurenco.

Nemčija je zopet enkrat razburila duhove s krepkim naraščanjem produkcije. Sicer še ni dosegla predvojnega produkcijskega stanja, toda kljub temu stoji Nemčija med železo in jeklo proizvajajočimi evropskimi državami že zopet na prvem mestu. Razmere na nemškem notranjem železnem trgu so bile okoli celo leto 1925 precej neugodne. Posebno cene, ki so stale pod pritiskom inozemske konkurence, niso mogle na noben način zadovoljiti. Šele v zadnjih dveh mesecih preteklega leta se je opažalo dviganje izvoza nemškega železa in jekla. V preteklem letu še ni bil viden vpliv Dawesovega načrta na razvoj nemškega železnega trga.

Vino in žganje.

V Lombardiji vlada za spoznanje večje povpraševanje po vinih, ki vsebujejo nad 12 stopinj alkohola. Iz te dežele ni bilo zaznamovati nobenih kupčijskih zaključkov za Švico. Na Beneškem so samo gostilničarji, ki kupujejo manjše količine za dnevni konsum, medtem ko so trgovci popolnoma nevidni. V Emiliji so cene stabilne. Prišlo je tudi do malenkostnih zaključkov. Za izvoz nikakega povpraševanja. Toskana in Marche ne zaznamujeta v novem pridelku skoro niti najmanjšega prometa. Veliko se je povpraševalo po starih vinih, ki notirajo približno L 250 do 300 za hl. Izvoz mrtev. Abruški in lacijski trg je popolnoma zanemarjen. V Kampaniji je kupčija za nekatere vrste vina prijaznejša, v drugih zopet mrtva spričo dejstva, da se vinogradniki nočejo sprijazniti z morebitnim znižanjem cen. V Pugliah je oživelo lokalno povpraševanje po najboljših vrstah letošnjega pridelka in tudi po starem vinu, katerega zaloge cenijo še na približno 25.000 hl. Kupčija z novim vinom slabše gradacije zanemarjena. Bazilikatski vinski trg ne nudi nikakega prometa. Producenti zahtevajo višje cene, nego so bile dosedanje (L 250 za hl). Sicilijski trg je precej aktiven. V preteklem tednu so bile natovorjene precej velike množine 14 do 16 stopinjskega vina, ki so namenjene v inozemstvo. V Sardiniji so cene občutno nazadovale. To pomeni, da je bila kakovost letošnjega pridelka zelo slaba. V Julijski Krajini je naše domače blago popolnoma zanemarjeno. Ponudbe stalno rastejo. Kmetje ponujajo svoj vinski pridelek od gostilne do gostilne. — **Tropinovec.** - Zaloge domačega blaga so majhne in cena na debelo se giblje okrog 12 lir za liter. Konsum ne povprašuje mnogo po tropinovcu, ker je žganje iz italijanskih karteliranih žganjaren veliko cenejše. In navsezadnje: mestni človek ne gleda preveč na kakovost, ampak na čim manjši izdatek.

DAROVI

— Prispevki za božičnico, katero je priredilo «Žensko dobrodelno udruženje» v Sv. Križu pri Trstu: Hranilnica in posojilnica - Sv. Križ L 50, društvo «Vesna 17.50 g. župnik Andrej Furlan 10, Antonija Košuta 10, Franc Košuta 10, Nini Splacen «Ford» 10, na ohcetu pri «Veškotevih» 11, Tence Josip 5, Tence Franc 5, Martin Košuta 5, Rozi Košuta 2, Kovač Zoran 3, Tence Marija 3, Kralj Marija 0.40, Huter Kristina 3, Maganja Angela 1, Tence Karla 2, Maganja Uršula 1, Leonard Jakob 1, Košuta Marija 1, Bogatec Petrina 1.50, Tence Ivana 1, Tence Ema 1, Štefančič Lucija 2, Maganja Justina 1, Martinuci Josipina 1, Sedmak Marija 0.70, Švab Ivana 1, Kralj Frančiška 1, Švab Josipina 1, Švab Ivana 1.50, Švab Ana 1, Sedmak Josipina 2, Pertot Bernarda 5, Marija Šoša 2, Košuta Josipina 1, Furlan Viktorija 2, Košuta Ana 1, Tence Dominik 5, Šemer Justina 5, Sulčič Ivana 5, Maks Kovač 5, Štepančič Ida 5, Tence Rina 5, Tretjak Marija 5, Vuk Leopold 5, De Lorenzi Viktorija 5, Slavko Čaharija 5, Bogatec Marija 2, Daneu Josipina 1, Sedmak Ivana 1.40, Maganja Kristina 1, Sosič Ivana 1, Fabris Ivana 1, Sedmak Marija 2, Viktor Košuta 2, Košuta Marija 1, št. 195 Košuta Mirija 2, Košuta Valentin 0.60, Furlan Ivana 2, Tenze Ljudmila 1, Švab Ivana 1, Sedmak Pepina 1, Gustinčič 2, Švab Karlo 1, Marija Tretjak 3, Štefanija Tretjak 3, Bole 3, Mairja Košuta 2, Uršlua Sirk 1.50, družina Tretjak 2, Antonija Košuta 1, Josipina Štolfa 1, Amalija Košuta 2, Marija Verginela 2, Franc Verginela 1, Štefančič Ivan 1, Košut aMarija 1, Košuta Marija 2, Dora Husu 1, Koštua Frančiška 2, P. K. B. 1, Sedmak Viktorija 2, Doljak Justina 2 Marica Maganja 3, Frančiška Terčon 2, Bogatec Viktorija 1.50, Žerjal Marija 2, David Sirk 2, Vinko Sirk 2, Sirk Frančiška 2, Sirk Dora 1, Josipina Antončič - 2 majčki, Ivo Kocjanov 1. — Skupaj L 304.60

— Za božičnico otroškega vrtca v Rocolu so prispevali: (pola g.čne Zofke Maraževe): po L 5: Gerdol Josipina, Bernetič Marija, Cergol Katarina, Simsič Angela, Roncel Karla, Cergol Josipina, Cergol Štefanija, Grgič Marija, Lozar Emilija, Grgotič Angela, Jurjevič Milica, Krešič Pavla, Kralj Marija, Grmek Ana, Slamič Josipina ter gg. Lah Josip, Lah Avgust, Furlan Ivan, Gulič Jožef in Turk Viktor. — Po L 10: Gregorič Leon., Lozar Marija, Brataševič Terezija, Pečar Josipina, Cergol Amelija, Marušič Olga, Sahar Metanija, družina Volk, Pečar Peter, Škilan Anton, Butinar Valerijan in Cink Franc. — Po L 8: Turk Dominik; L 4: Grmek Marija; L 3: Požar Antonija in Kljun Marija; L 2: Lah Josipina in Sahar Ana. Skupaj se je nabralo L 242. Blagim darovalcem in vrli nabiralki iskrena hvala.

— Za božičnico otr. vrtca pri Sv. Jakobu so prispevali: Forcessin Alma L 20, Kerze Ema L 12; po L 10: Černihoj Milica, Zadnik Dragica, Povh Albert, Getantig in Babič; Košuta Angela L 6; po L 5: Capuzzo, Glavina Anica, Tersar Marija, Poha Anton, Čehovin, Kukanja Alojz, Jerebica Viktor in Bratuž Peter; po L 4: Cerkvenik Leonarda, Počkaj Olgica, Zadnik Karmen, Parovel Milan in Trampuš; po L 3: Tomažič Ines, Besednjak Bruna, Ribarič Anton, Kobal, Tomažič, Breznikar, Klena Valerija, Markič Dirče in Gignolini Oskar; po L 2: Brunec Frančiška, N. N., Kavcul Teodora, Valavec Ivanka, Ličen Olga, Župančič Leopolda, Batagelj Marija, Orel Avgusta, Mezgec Svetka, Zlobec Ljubo, Toškan Karel, Smet Rihard, Besednjak Gombač, Širok, Torjan, Meglič, Vodičar, Družina, Saksida Silvijo in Prunk Ivanka; po L 1.50: Šusteršič Ulma, Mahnič Silvana; Sosič 1.25; Bradač 1.20; po L 1: Kleva Valerija, Vouk, Kompara, Mezgec Marija, Bertani, Rebek, Fortuna, Verč, Godina, Banan, Mezgec, Plečinar, N., Tafak, Gerbec, Pamič, Kocijančič, Zacuk, Zadnik, Mezgec Svetka, Prunk Ana, Kobav, Dugulin Klavdij, Pribac Jakob, Kocijančič Marcelj, Prelc Edy, Terčon Pavlo, Vodopivec Ivan in Gerbec Anton; Rozina Lupa L 1.10; po 50 stot.: Lazar Alojz, Lavrenčič; g.čna Mery je darovala en predpasnik, eno oblekco in dva para nogavic.

Iskrena hvala blagim darovalcem in vrlima nabiralkama g.čnama Capuzzo in A. Gregoričevi.

Za božičnico Žen. dobr. druž. je daroval g. Osipovič L 100. Iskrena hvala!

Za božičnico otroškega vrtca v Rocolu so darovali trgovci: Franc Novak, Farnc Kandare in Anton Čuk vsak nekaj biškotov; Anton Ukmar, biškote, sadja in sladčic; Anton Magajna, biškote in čokolade; Marija Lozar, biškote, sladčice in rožiče; Mihael Zadnik, biškote, jabolka in pomaranče; Alojzija Cergol, biškote in sladčice.

Vsem darovalcem srčna hvala!

KRONE
po L 2.10 komad
Zlato, briljante, platin, 20-kronske zlate komade
kupuje in plačuje po najvišjih cenah
Albert Povh — urarna
Trst, Via Mazzini 46

Zobozdravnik
Med. U. dr. D. Sardoč
specijalist za ustne in zobne bolezni
perfekcijoniran na dunajski kliniki
ordinira v TRSTU
Via M. R. Imbriani 16, I. (prej Via S. Giovanni)
od 9-12 in od 3-7 829

KRONE po 2.10
plačuje 62
ALOJZIJ POVH, Piazza Garibaldi 2
prvo nadstropje
Pazite na naslov! Pazite na naslov!

Najvišje cene plačujem za
K O Ž E
kun, zlatic, lisic,
dihurjev, vider, jazbecev, mačk veveric, krtov, divjih in domačih zajcev.

D. WINDSPACH
Trst, Via Cesare Battisti št. 10
II. nadstr., vrata 13 62
Sprejemajo se pošiljatve po pošti

Tržaška posojilnica in hranilnica
registrovana zadruga z omejeni n poroštvom
uraduje v svoji lastni hiši
ulica Torrebianca 19, I. nadst.
Sprejema navadne hranilne vloge na knjižice, vloge na tekoči račun in vloge za čekovni promet, ter jih obrestuje
po 4%
večje in stalne vloge po dogovoru.
Sprejema „Hranje" na tekoči račun in jih obrestuje po dogovoru.
Davek od vlog plača zavod sam.
Daje posojila na vknjižbe, menice, zastave in osebne kredite. — Obrestna mera po dogovoru.
Na razpolago varnostne celice (safe)
Uradne ure za stranke od 8½ do 13
in od 16 do 18
Ob nedeljah je urad zaprt.
Štev. telef. 25 - 67.
Najstarejši slov. denarni zavod

Inserirajte v „Edinosti"

Predno kaj nakupite, obiščite 44
Veliko skladišče pohištva
tvrdke
ALESSANDRO LEVI MINZI
Via Rettori št. 1 — Via Makanton št. 7-13
Spalne sobe, obedne sobe, posamezni kosi pohištva v veliki izberi.